

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня

магістра

(назва освітнього ступеня)

на тему: **Організація системи податкової звітності підприємства
в умовах зміни податкового законодавства
(на прикладі ФОП Гуран М.С.)**

Виконав: студент (ка) VI курсу, групи ПОМ-61
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

(шифр і назва спеціальності)

	(підпис)	Жуков О.Р. (прізвище та ініціали)
Керівник	(підпис)	Співак С.М. (прізвище та ініціали)
Нормоконтроль	(підпис)	Митник У.М. (прізвище та ініціали)
Завідувач кафедри	(підпис)	Співак С.М. (прізвище та ініціали)
Рецензент	(підпис)	Берестецька О.М. (прізвище та ініціали)

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Факультет

Економіки та менеджменту

(повна назва факультету)

Кафедра

бухгалтерського обліку та аудиту

(повна назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Співак С.М.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

«__» _____ 20__р.

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

на здобуття освітнього ступеня

магістр

(назва освітнього ступеня)

за спеціальністю

071 «Облік і оподаткування»

(шифр і назва спеціальності)

студенту

Жукову Олександрові Романовичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи

Організація системи податкової звітності підприємства в умовах зміни
податкового законодавства (на прикладі ФОП Гуран М.С.)

Керівник роботи

Співак Сергій Михайлович, д.е.н., професор

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Затверджені наказом ректора від « 30 » жовтня 2025 року № 4/7-923

2. Термін подання студентом роботи

16.12.2025 р.

3. Вихідні дані до роботи

Навчальна та наукова література, нормативно-правові та
законодавчі акти з питань обліку, звітності та оподаткування, статистична інформація,
звітність суб'єкта підприємницької діяльності

4. Зміст роботи (перелік питань, які потрібно розробити)

Теоретико-методичні основи податкової звітності суб'єктів малого підприємництва

Методика та організація формування та подання податкової звітності ФОП Гуран М.С.

Аналізування ефективності податкової звітності суб'єктів малого підприємництва

Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень, слайдів)

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Охорона праці	Голда Н.М.		
Безпека в надзвичайних ситуаціях	Стручок В.С.		

7. Дата видачі завдання 30.10.2025 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Погодження плану кваліфікаційної роботи з керівником	до 03.11.2025 р.	
2	Підбір і опрацювання літератури	до 07.11.2025 р.	
3	Підготовка розділу 1 «Теоретико-методичні основи податкової звітності суб'єктів малого підприємництва»	до 14.11.2025 р.	
4	Підготовка розділу 2 «Методика та організація формування та подання податкової звітності ФОП Гуран М.С.»	до 24.11.2025 р.	
5	Підготовка розділу 3 «Аналізування ефективності податкової звітності суб'єктів малого підприємництва»	до 02.12.2025 р.	
6	Підготовка розділу 4 «Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях»	до 09.12.2025 р.	
7	Подання кваліфікаційної роботи для здійснення перевірки на плагіат	до 11.12.2025 р.	
8	Попередній захист роботи	12.12.2025 р.	
9	Подання готової роботи на кафедру	до 16.12.2025 р.	

Студент

(підпис)

Жуков О.Р.

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

Співак С.М.

(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ПОДАТКОВОЇ ЗВІТНОСТІ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	6
1.1. Сутність і роль податкової звітності в діяльності суб'єктів малого підприємництва	6
1.2. Особливості податкового законодавства України щодо фізичних осіб-підприємців	12
1.3. Економічна характеристика діяльності ФОП Гуран М.С.	12
Висновки до розділу 1	17
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ФОРМУВАННЯ ТА ПОДАННЯ ПОДАТКОВОЇ ЗВІТНОСТІ ФОП ГУРАН М.С.	22
2.1. Організація податкової звітності в умовах чинного законодавства	22
2.2. Особливості формування та подання податкової звітності ФОП Гуран М.С.	28
2.3. Автоматизовані системи подання податкової звітності ФОП	36
Висновки до розділу 2	41
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПОДАТКОВОЇ ЗВІТНОСТІ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	43
3.1. Аналіз ефективності організації податкової звітності з урахуванням змін законодавства	43
3.2. Рекомендації щодо удосконалення системи податкової звітності ФОП	48
Висновки до розділу 3	51
РОЗДІЛ 4. ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ	53
4.1. Охорона праці на ФОП	53
4.2. Організація захисту працівників суб'єкта малого підприємництва за умов надзвичайних ситуацій	55
Висновки до розділу 4	57
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	62
ДОДАТКИ	69

АНОТАЦІЯ

Жуков О.Р. Організація системи податкової звітності підприємства в умовах зміни податкового законодавства (на прикладі ФОП Гуран М.С.). – Рукопис.

Спеціальність 071 – Облік і оподаткування. – Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя. – Тернопіль, 2025.

Робота присвячена теоретико-методичному обґрунтуванню сутності, ролі та організації податкової звітності суб'єктів малого підприємництва в умовах чинного податкового законодавства України.

У роботі розкрито економічну й правову природу податкової звітності, її значення для забезпечення податкової дисципліни й фінансової прозорості малого бізнесу, проаналізовано ключові норми податкового законодавства щодо фізичних осіб-підприємців та подано економічну характеристику діяльності ФОП Гуран М.С. Розглянуто порядок ведення обліку для ФОП на спрощеній системі, специфіку заповнення та подання податкових декларацій, а також можливості використання автоматизованих сервісів і електронних платформ для подання звітності й взаємодії з контролюючими органами. Здійснено аналіз ефективності організації податкової звітності суб'єктів малого підприємництва з урахуванням змін законодавства, оцінено навантаження та ризику для ФОП Гуран М.С., сформульовано практичні рекомендації щодо вдосконалення системи податкової звітності, підвищення рівня її автоматизації та зниження витрат часу й ресурсів на виконання податкових зобов'язань. Розглянуто порядок організації системи охорони праці та комплекс дій в разі виникнення надзвичайних ситуацій.

Ключові слова: податкова звітність, декларація, подання, автоматизація, ефективність.

ВСТУП

Актуальність теми. Податкова звітність суб'єктів малого підприємництва є ключовим інструментом реалізації податкової політики держави та водночас важливим елементом фінансової дисципліни підприємця, від якого залежать законність господарської діяльності, рівень прозорості розрахунків і довіра з боку контролюючих органів, партнерів та суспільства. Постійні зміни податкового законодавства України, удосконалення правил застосування спрощеної системи оподаткування, запровадження електронного адміністрування та цифрових сервісів звітності суттєво ускладнюють практику ведення бізнесу для фізичних осіб-підприємців, вимагаючи від них високого рівня обізнаності, відповідальності й адаптивності.

Дослідження наукових джерел і практики оподаткування малого бізнесу свідчить, що питання організації податкової звітності ФОП, зокрема в умовах частих змін законодавства та переходу на електронні сервіси, залишаються дискусійними й потребують подальшого опрацювання. Серед науковців, що займаються дослідженням податкової звітності, можна виділити: Л. Бондаренко, С. Іванов, В. Ільченко, М. Кулинич, Н. Лагодієнко, І. Матвійчук, Л. Марченко, А. Новицький, А. Сафарова, О.Скорук та О.Ромашко, А.Шаповалова та інші, які зробили вагомий внесок у розвиток теоретичних та практичних засад формування податкової звітності. Недостатньо дослідженими є аспекти адаптації підприємців до нових вимог щодо строків, форм і способів подання звітності, інтеграції автоматизованих систем та оцінювання їхнього впливу на податкову дисципліну й фінансову стійкість суб'єктів малого підприємництва. Це зумовлює потребу в ґрунтовному дослідженні теоретико-методичних основ податкової звітності ФОП для забезпечення належної якості звітних даних, мінімізації податкових ризиків і підтримки стабільного розвитку малого бізнесу.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є обґрунтування теоретичних, методичних та організаційних підходів до формування, подання й удосконалення податкової звітності суб'єктів малого підприємництва, а також розробка практичних рекомендацій щодо підвищення її ефективності в умовах цифровізації та частих змін податкового законодавства.

Завдання дослідження:

- з'ясувати сутність і роль податкової звітності в діяльності суб'єктів малого бізнесу;
- дослідити особливості податкового законодавства України щодо фізичних осіб-підприємців;
- надати економічну характеристику діяльності ФОП Гуран М.С.;
- проаналізувати організацію формування та подання його податкової звітності, зокрема із використанням автоматизованих сервісів;
- оцінити ефективність діючої системи податкової звітності та вплив змін законодавства на податкове навантаження;
- обґрунтувати напрями удосконалення податкової звітності й підвищення рівня податкової дисципліни;
- дослідити основи щодо охорони праці на підприємстві та забезпечення безпеки в надзвичайних ситуаціях.

Об'єктом дослідження є процес формування, подання та організації податкової звітності суб'єктів малого підприємництва в Україні, зокрема в умовах дії спрощеної системи оподаткування.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та організаційно-практичні аспекти податкової звітності ФОП Гуран М.С., а також її вплив на податкову дисципліну, фінансові результати та можливості розвитку підприємницької діяльності.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети використано наступні методів: аналіз і синтез – для узагальнення теоретичних підходів до сутності податкової звітності; порівняння – для зіставлення вимог податкового законодавства до різних груп платників; індукцію та дедукцію –

для формування висновків щодо впливу податкової звітності на діяльність ФОП; табличні методи – для наочного подання результатів дослідження; елементи системного підходу – для комплексної оцінки ефективності організації податкової звітності.

Інформаційна база дослідження включає Податковий кодекс України, закони та підзаконні нормативні акти з питань оподаткування фізичних осіб-підприємців, звітні форми ФОП Гуран М.С., наукові праці вітчизняних і зарубіжних авторів, публікації фахових видань та матеріали практики застосування електронних сервісів подання податкової звітності.

Науковою новизною результатів дослідження є розробка рекомендацій щодо оптимізації податкової звітності з використанням сучасних інформаційних технологій, що дає змогу знизити податкові ризики та витрати часу на виконання податкових зобов'язань.

Практичним значенням отриманих результатів є можливість застосування рекомендацій у діяльності фізичних осіб-підприємців, які працюють на спрощеній системі оподаткування, для вдосконалення організації податкової звітності, підвищення її прозорості та відповідності вимогам законодавства для підвищення податкової культури й конкурентоспроможності підприємницької діяльності.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота включає вступ, чотири розділи, висновки та пропозиції, список використаних джерел, додатки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ПОДАТКОВОЇ ЗВІТНОСТІ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

1.1. Сутність і роль податкової звітності в діяльності суб'єктів малого підприємництва

Податкова звітність є однією з ключових складових фінансової дисципліни суб'єктів малого підприємництва (СМП), що забезпечує законність, прозорість і контроль діяльності підприємств у взаємовідносинах із державою. У сучасних ринкових умовах України податкове законодавство часто змінюється, що акцентує увагу на важливості правильної організації податкової звітності в малому бізнесі. Дослідження сутності й ролі податкової звітності дає змогу з'ясувати не лише механізми подання інформації до податкових органів, а й оцінити її значення для управління підприємством, оптимізації податкових зобов'язань і збереження фінансової стабільності.

Сутність податкової звітності суб'єктів малого підприємництва полягає у систематичному наданні державі повної і достовірної інформації про доходи, витрати і нараховані податкові зобов'язання [4; 14]. Податкова звітність у СМП відрізняється від звітності великих підприємств спрощеністю форм здебільшого у зв'язку з використанням спрощеної системи оподаткування.

Роль податкової звітності охоплює кілька напрямів:

1. Забезпечення законності діяльності, дотримання норм податкового законодавства.
2. Підтримка державного бюджету через контроль і збір податкових платежів.

3. Інформаційна підтримка управлінських рішень на рівні самого підприємства.

4. Формування довіри партнерів і кредиторів за рахунок прозорості фінансової звітності.

Види податкової звітності для СМП:

1. Декларації з єдиного податку.
2. Об'єднана звітність з ЄСВ, ПДФО та ВЗ.
3. Звіти з інших податків (ПДВ, якщо СМП є платником).

Законодавчі норми регламентують вимоги до податкової звітності у Податковому кодексі України (ПКУ), а також інших нормативних актах. Важливим є контрольний строк подання звітності та відповідальність за порушення, зокрема штрафи (пункт 120.1 ПКУ) [28].

Економічне значення правильно організованої податкової звітності важко переоцінити, оскільки вона допомагає уникати фінансових ризиків, оптимізує податкове навантаження і сприяє стабільності бізнесу в умовах постійних змін законодавства (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Основні функції податкової звітності суб'єктів малого підприємництва

Функція	Опис
Контрольна	Забезпечує контроль за правильністю нарахування та сплати податків
Інформаційна	Сприяє формуванню об'єктивної картини фінансового стану суб'єктів малого підприємництва
Аналітична	Дає змогу аналізувати фінансові результати для прийняття управлінських рішень
Регуляторна	Виконує роль дотримання нормативних актів та стандартів податкового законодавства

Податкова звітність суб'єктів малого підприємництва – це систематичний комплекс документів, що фіксують результати їхньої господарської діяльності у вигляді звітів про доходи, витрати та податкові обов'язки. Її основною метою є забезпечення об'єктивної інформації для

контролю за сплатою податків відповідно до чинного законодавства України. Вона є засобом комунікації між підприємцем і державними податковими органами, важливим елементом податкового контролю і базою для ухвалення управлінських рішень [28].

Основна функція податкової звітності – контрольна. Вона дає змогу податковим органам перевіряти правильність нарахування та сплати податків, своєчасність виконання зобов'язань, а підприємцям – легалізувати свою діяльність і уникати фінансових штрафів. Інформаційна функція передбачає формування достовірних даних про фінансове становище СМП, що є важливим для інвесторів, партнерів, кредиторів та інших зацікавлених сторін.

Аналітична функція дозволяє підприємцю, а також податковим органам оцінювати ефективність діяльності суб'єктів малого підприємництва, виявляти тенденції у прибутковості, податковому навантаженні та можливі ризики. Регуляторна функція забезпечує відповідність звітності законодавчим нормам і сприяє стабільному функціонуванню податкової системи держави.

Особливістю податкової звітності суб'єктів малого підприємництва є її спрощена форма порівняно з великими підприємствами [22]. СМП можуть користуватися спеціальними спрощеними формами, зокрема деклараціями для платників єдиного податку, що знижує адміністративне навантаження і водночас зберігає повноту інформації для податкового контролю.

Звітність суб'єктів малого підприємництва має конкретні строки і порядок подання, регламентовані Податковим кодексом України. Наприклад, декларації з єдиного податку подаються щокварталу, а річні звіти – до 40 календарних днів після закінчення звітного періоду. Невиконання цих вимог тягне за собою штрафні санкції, розміри яких визначені у пункті 120.1 ПКУ [28].

Проблеми, з якими можуть стикатися суб'єкти малого підприємництва при формуванні податкової звітності, включають:

1. Часті зміни податкового законодавства, що потребують регулярного оновлення знань.
2. Недостатній рівень кваліфікації відповідальних осіб.
3. Відсутність унікальних програмних рішень для автоматизації звітності.
4. Ризики накладення штрафів через формальні помилки чи несвоєчасність подання.

Для успішної організації податкової звітності СМП рекомендується:

1. Систематичне підвищення компетентності персоналу через навчання та консультації.
2. Впровадження автоматизованих бухгалтерських і звітних систем.
3. Організація внутрішнього контролю за звітністю.
4. Вчасне подання всіх необхідних звітів відповідно до законодавчих вимог.

Економічне значення податкової звітності полягає в забезпеченні фінансової стабільності підприємств через оптимізацію податкових платежів, що виконується завдяки прозорій і правильно організованій звітності. Вона також є основою для довіри між суб'єктами господарської діяльності і державою, сприяючи розвитку суб'єктів малого підприємництва в Україні.

Особлива увага приділяється строкам подання податкової звітності, встановленим нормативно-правовими актами (табл. 1.2) [37]. Недотримання цих строків призводить до накладення штрафів та інших санкцій, які можуть істотно впливати на фінансовий стан суб'єктів малого підприємництва. Тому важливо запроваджувати ефективні системи нагадувань і автоматизації звітності для дотримання всіх термінів. Своєчасне подання звітності не лише знижує ризики фінансових втрат, а й підвищує кредитну і податкову дисципліну ФОП. Дотримання строків сприяє формуванню позитивного іміджу підприємця в очах контролюючих органів і партнерів. Для забезпечення дотримання строків подання податкової звітності рекомендується регулярно оновлювати інформацію про зміни у

законодавстві та впроваджувати автоматизовані системи контролю, що мінімізує людський фактор і підвищує загальну ефективність ведення податкового обліку для суб'єктів малого підприємництва.

Таблиця 1.2

Строки подання звітності для СМП (неплатник ПДВ) в Україні

Строк подання	Вид звітності
Щомісячно	- до 20 числа (включно) подає Об'єднану зарплатну звітність по найманих працівниках (якщо має працівників), ФОП та фізичним особам (якщо проводимо їм виплати); - виплачує заробітну плату 2 рази на місяць та сплачує ЄСВ, військовий збір, ПДФО із зарплати в день виплати зарплати. Якщо має найманих працівників
Щоквартально	- подає декларацію платника єдиного податку за періоди 1 квартал, півріччя, 9 місяців без Додатка 1 та Додатка 2 протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу; - сплачує єдиний податок протягом 10 календарних днів, що настають за граничним терміном подання декларації; - сплачує військовий збір «за себе» протягом 10 календарних днів після граничного строку подання податкової декларації платника єдиного податку за податковий (звітний) квартал; - до 20 числа місяця, що настає за кварталом, сплачують ЄСВ «за себе»
Раз на рік	- подає річну декларацію платника єдиного податку з Додатком 1 та Додатком 2 протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу. В Додатку 1 відображаємо нарахування по ЄСВ за «себе». Додаток є невід'ємною частиною самої декларації. Додаток 2 подається тільки у разі наявності показників для заповнення; - якщо у ФОП були доходи, які підлягають декларуванню поза єдиним податком, подає декларацію про майновий стан і доходи до 01 травня

Суб'єкти малого підприємництва часто користуються спрощеним обліком доходів і витрат, який пов'язаний з меншим обсягом ведення документації та більш простими формами звітності (табл. 1.3). Це допомагає знизити адміністративне навантаження та зосередитись на ключових аспектах діяльності: розвитку бізнесу, залученні клієнтів тощо. Однак, навіть зі спрощеним обліком, важливо дотримуватися вимог законодавства щодо правильності і своєчасності подання звітності, щоб уникнути штрафів і перевірок. Ефективне використання цифрових інструментів для обліку та

звітності додатково підвищує прозорість і контроль фінансових потоків. Такий підхід сприяє як стабільності бізнесу, так і зростанню довіри з боку партнерів і контролюючих органів.

Таблиця 1.3

Відмінності податкової звітності між СМП і великими підприємствами

Показник	Суб'єкти малого підприємництва	Великі підприємства
Обсяг звітності	Спрощена, основні декларації	Повна фінансова і податкова звітність
Частота подання	Щоквартальна або річна	Щомісячна, квартальна, річна
Адміністративне навантаження	Низьке (спрощені форми)	Високе (велика кількість документів)
Рівень контролю	Стандартний, з урахуванням спрощених норм	Посилений контроль, аудит
Відповідальність	Штрафи, адміністративні санкції	Адміністративна, кримінальна відповідальність

З огляду на це, організація податкової звітності в СМП повинна враховувати специфіку діяльності суб'єктів малого підприємництва, рівень кваліфікації персоналу, доступні технічні засоби, а також дотримуватися лише актуальних норм законодавства. Тільки комплексний підхід дозволяє забезпечити ефективність податкової звітності та фінансову стабільність суб'єктів малого підприємництва.

Податкова звітність у діяльності суб'єктів малого підприємництва є складовою частиною їхньої фінансової дисципліни та законодавчої відповідальності. Вона виконує низку важливих функцій: контрольну, інформаційну, аналітичну та регуляторну. Спрощені механізми формування і подання звітності дають можливість суб'єктам малого підприємництва ефективно виконувати податкові зобов'язання, знижуючи при цьому адміністративні труднощі.

Незважаючи на це, зміни у податковому законодавстві, а також вимоги до точності і достовірності звітності ставлять перед СМП завдання постійного удосконалення облікових процесів і навчання персоналу. Впровадження автоматизованих систем обліку та своєчасне виконання податкових обов'язків є запорукою фінансової стабільності та дотримання законодавчих норм, що позитивно позначається на розвитку суб'єктів малого підприємництва в Україні.

1.2. Особливості податкового законодавства України щодо фізичних осіб-підприємців

Податкове законодавство України для фізичних осіб-підприємців (ФОП) є предметом постійних змін і модернізації, що зумовлено необхідністю адаптувати податкову систему до економічних викликів і законодавчих реформ. З 2025 року було впроваджено низку істотних змін, які впливають на порядок оподаткування, рівні ставок податків, а також правила звітності ФОП, що суттєво відобразилося на діяльності малого бізнесу.

ФОП – це фізичні особи, які на законних підставах провадять підприємницьку діяльність без створення юридичної особи. Для них застосовуються особливі податкові режими, що відрізняються від корпоративного оподаткування, і передбачають низку пільг і спрощень у порівнянні з юридичними особами.

Основою регулювання оподаткування ФОП є Податковий кодекс України, який у 2025 році поповнився низкою доповнень і змін. Ключовими напрямками реформ стали зміни лімітів доходів для переходу між групами єдиного податку, істотне удосконалення електронного адміністрування податків, а також уточнення ставок і правил сплати податків і зборів.

Однією з головних змін 2025 року стало підвищення річних лімітів доходів для трьох груп єдиного податку. Тепер для першої групи це до 1336000 грн, для другої — до 6672000 грн, а для третьої — до 9336000 грн

(табл. 1.4). Ці зміни враховують інфляційні процеси і спрямовані на розширення можливостей легального ведення бізнесу для ФОП без переходу на загальну систему оподаткування [1].

Таблиця 1.4

Основні групи ФОП у 2025 році з лімітами доходу та ставками
податків

Група	Ліміт доходу (грн)	Ставка податку	Особливості
1	До 1336000	Єдиний податок: до 10% від прожиткового мінімуму. Військовий збір: 10% від мінімальної заробітної плати. Мінімальний ЄСВ: 22% від мінімальної заробітної плати.	Без ПДВ, без найманих працівників
2	До 6672000	Єдиний податок: до 20% від мінімальної зарплати. Військовий збір: 10% від мінімальної заробітної плати. Мінімальний ЄСВ: 22% від мінімальної заробітної плати.	До 10 найманих працівників, без ПДВ
3	До 9336000	Єдиний податок: 5% без ПДВ або 3% + ПДВ. Військовий збір: 1% від доходу. Мінімальний ЄСВ: 22% від мінімальної заробітної плати.	Підприємці, які працюють з юридичними особами

Ставки єдиного податку встановлено для кожної групи окремо. Для першої групи встановлена ставка до 10% прожиткового мінімуму (враховується рішення місцевих органів влади), для другої – до 20% мінімальної заробітної плати, а для третьої групи – 5% від доходу без ПДВ або 3% від доходу з ПДВ, якщо ФОП реєструється платником ПДВ. Таким чином, податкове навантаження ставиться у відповідність з масштабом бізнесу і його діяльністю.

Окремо варто звернути увагу на умови сплати податку на додану вартість (ПДВ) ФОП. Добровільна реєстрація платником ПДВ дає низку

переваг, зокрема можливість застосування зниженої ставки податку 3% у третій групі єдиного податку.

Крім того наявні податкові пільги для певних категорій ФОП (табл. 1.5) [24]. Це передбачає зниження ставок податків і відстрочки у сплаті зобов'язань під час воєнного стану, що є важливим кроком для підтримки малого бізнесу у складних економічних умовах.

Таблиця 1.5

Основні категорії ФОП, які мають податкові пільги у 2025 році

Категорії ФОП	Особливості
ФОП-пенсіонери	За віком або за вислугою років: ці особи звільняються від обов'язкової сплати ЄСВ «за себе».
ФОП з інвалідністю	Ця категорія підприємців має право не сплачувати ЄСВ за себе.
ФОП, які одночасно є найманими працівниками	Якщо роботодавець сплачує за них ЄСВ у розмірі, не меншому за мінімальний страховий внесок, вони можуть не сплачувати ЄСВ за свою підприємницьку діяльність.
ФОП мобілізований	ЄСВ «за себе» не сплачується на весь період військової служби, при цьому весь пенсійний стаж за таким підприємцем буде зберігатись.
ФОП 1 і 2 групи спрощеної системи оподаткування (окремі випадки)	Можуть не сплачувати єдиний податок та військовий збір, якщо вони не ведуть діяльність, але лише протягом одного календарного місяця на рік на період щорічної відпустки або хвороби, яка триває 30 і більше календарних днів, якщо це підтверджено електронним листком непрацездатності. Щоб отримати таке звільнення від сплати податків потрібно подати заяву у довільній формі та витяг з ЕРЛН (для хвороби). У заяві потрібно вказати період щорічної відпустки, щоб саме за цей період не нараховувались податки. Якщо ці документи подаються у зв'язку з відпусткою, то їх потрібно подати до початку відпустки. Якщо у зв'язку з хворобою, то до 20 числа місяця наступного після закінчення лікарняного.
ФОП 1 і 2 групи спрощеної системи оподаткування (окремі випадки)	Можна не сплачувати єдиний податок і військовий збір, якщо їх податкова адреса знаходиться в зоні бойових дій або під окупацією (але лише в тому випадку, якщо ця адреса була зареєстрована до початку війни). Звільнення від податків відбувається з першого числа місяця, в якому почались бойові дії і до останнього дня місяця, в якому вони закінчились.
ФОП 3 групи оподаткування (окремі випадки)	Можуть не сплачувати єдиний податок та військовий збір, якщо вони не отримують доходу. Спрощенців 1 і 2 груп це не стосується. Вони сплачують ці податки навіть якщо доходу немає.

Важливим для ФОП є сплата єдиного соціального внеску (ЄСВ), яка з 2025 року набула нових параметрів. Для усіх груп ФОП сплата ЄСВ знову передбачена як обов'язковий платіж. Мінімальний розмір ЄСВ встановлено на рівні 22% від мінімальної заробітної плати, що істотно впливає на суми внесків.

Податкова звітність ФОП проводиться в електронному форматі через електронний кабінет, що упрощує адміністрування, знижує ризики помилок і покращує контроль з боку державних органів. Це значно змінює підхід до складання, подання та опрацювання звітності.

Правове регулювання передбачає посилену відповідальність за порушення податкового законодавства ФОП. Штрафні санкції залежать від виду порушення – це можуть бути штрафи від 5% до 50% та/або пеня (за несплачену суму податків, несвоєчасну сплату податків, перевищення строків подачі звітності тощо) [28] (табл. 1.6).

Система оподаткування для ФОП включає також сплату військового збору у розмірі 1% від доходів, що перебуває у пильній увазі держави, особливо в умовах військових дій і воєнного стану. Для окремих категорій підприємців передбачено податкові канікули – це учасники бойових дій, переселенці, пенсіонери, інваліди.

Загальна система оподаткування для ФОП залишається менш популярною через більш високу адміністративну складність, однак вона використовується тими, хто перевищує ліміти по доходах або обрав цей режим через специфіку діяльності. Ставка податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) в цій системі становить 18%, а податок на доходи від операцій із нерухомістю, дивідендів і інших – за окремими ставками.

Всі зміни в законодавстві зобов'язують ФОП постійно відстежувати оновлення та проходити відповідне навчання, а також рекомендують консультуватись з податковими спеціалістами та юристами для оптимізації податкових платежів і попередження штрафів.

Таблиця 1.6

Штрафи за несвоєчасну сплату податків у 2025 році

Категорії ФОП	Особливості
ФОП 1–2 група	Для ФОП 2 групи за несвоєчасну сплату єдиного податку передбачено штраф у розмірі 50% від суми єдиного податку. Відповідно до п. 122.1 Податкового кодексу України несплата або неповна сплата авансових внесків єдиного податку фізичною особою – платником 1 та 2 групи у строки, визначені законодавством, тягне за собою накладення штрафу в розмірі 50% ставки єдиного податку, обраної платником. Якщо ФОП не подав Заяву про неможливість своєчасно подавати звітність та сплачувати податки, він вважається таким, який може виконувати ці обов'язки своєчасно. Таким чином, з 01.08.2022 р. до такого ФОП застосовуються штрафні санкції за несвоєчасну сплату єдиного податку. Крім того, буде нарахована пеня з першого дня прострочки (п. 129.1.1 ПКУ). Щодо військового збору, то штраф становить 50% ставки військового збору. Отже, якщо ФОП є платником єдиного податку 2 групи зі ставкою 1600 грн, то штраф за несвоєчасну сплату становить: $1600 \text{ грн} \times 50\% = 800 \text{ грн}$. За несвоєчасну сплату військового збору штраф складе 400 грн ($800 \text{ грн} \times 50\%$).
ФОП 3 група	Для платників єдиного податку 3 групи за несвоєчасну сплату єдиного податку застосовуються штрафні санкції на підставі п. 124.1 ПКУ. Якщо затримка сплати триває: - до 30 календарних днів включно – штраф у розмірі 5% погашеної суми податкового боргу; - більше 30 календарних днів – штраф у розмірі 10% погашеної суми податкового боргу. Відповідно до п. 129.1.3 ПКУ пеня починає нараховуватись після спливу 90 календарних днів, наступних за останнім днем граничного строку сплати податкового зобов'язання. Такі самі штрафи застосовуються і щодо військового збору: - до 30 календарних днів включно – штраф у розмірі 5% погашеної суми податкового боргу; - більше 30 календарних днів – штраф у розмірі 10% погашеної суми податкового боргу. Роз'яснення ДПС в ЗІР, категорія 126.07.
ФОП 1–3 групи (штрафи щодо ЄСВ)	Розмір штрафів однаковий для всіх ФОП, незалежно від групи та системи оподаткування. З 1 серпня 2023 р. відновили нарахування штрафних санкцій за несвоєчасну сплату ЄСВ. Штрафні санкції за несплату (неперерахування) або несвоєчасну сплату (несвоєчасне перерахування) єдиного внеску накладаються по пп. 2 п. 11 ст. 25 Закону України від 08.07.2010 №2464-VI «Про ЄСВ» (далі – Закон про ЄСВ) у розмірі 20 відсотків своєчасно не сплачених сум. Також відповідно до п. 10 ст. 25 Закону про ЄСВ на суму недоїмки нараховується пеня з розрахунку 0,1 відсотка суми недоплати за кожний день прострочення платежу.

Таким чином, податкове законодавство України для фізичних осіб-підприємців у 2025 році адаптовано до сучасних економічних реалій через підвищення лімітів і ставок, виведення електронного адміністрування. Ці нововведення створюють умови для прозорого ведення бізнесу, захищають права платників податків і стимулюють розвиток суб'єктів малого підприємництва навіть у складних умовах воєнного часу.

1.3. Економічна характеристика діяльності ФОП Гуран М.С.

ФОП Гуран М.С. був зареєстрований у 2020 році та належить до суб'єктів малого підприємництва, що працюють на спрощеній системі оподаткування. Основною сферою діяльності є надання послуг у транспортній галузі. Зокрема надання послуг митного брокера, розмитнення автотранспорту, ввезеного з-за кордону, організація евакуаторних послуг для транспортування автомобілів. Такий профіль дозволяє підприємцю займати нішу на ринку логістики та митних послуг, де попит залишається стабільно високим. Додатково ФОП здійснює суміжні операції, пов'язані з підготовкою документів для митного декларування, консультаціями щодо ставок мит і ПДВ, а також координацією логістичних процесів між клієнтами, перевізниками та митними органами.

Підприємець виступає самостійним суб'єктом господарювання, який несе повну відповідальність за результати своєї діяльності, організацію обліку, своєчасне подання податкової звітності та розрахунки з бюджетом і контрагентами. У професійній діяльності ФОП орієнтований на дотримання чинного законодавства України, використання сучасних інструментів електронної звітності, укладення цивільно-правових договорів та забезпечення належної якості наданих послуг чи виконаних робіт.

Інформація про ФОП Гуран М.С. подана в табл. 1.7 [45] (додаток А).

Таблиця 1.7

Характеристика ФОП Гуран М.С.

№ з/п	Інформація про суб'єкта малого підприємництва	Характеристика
1	Найменування	Фізична особа – підприємець Гуран Михайло Степанович
2	Статус ФОП	Зареєстровано
3	Дата реєстрації	12.02.2020 (5 років 9 місяців)
4	ЄДРПОУ (реєстраційний номер облікової картки платника податків)	3215801218
5	Види діяльності	Основний: 52.29 Інша допоміжна діяльність у сфері транспорту Інші: 74.30 Надання послуг перекладу 70.22 Консультування з питань комерційної діяльності й керування 68.20 Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна 62.02 Консультування з питань інформатизації 62.01 Комп'ютерне програмування 46.51 Оптова торгівля комп'ютерами, периферійним устаткуванням і програмним забезпеченням 46.19 Діяльність посередників у торгівлі товарами широкого асортименту 46.18 Діяльність посередників, що спеціалізуються в торгівлі іншими товарами 46.15 Діяльність посередників у торгівлі меблями, господарськими товарами, залізними та іншими металевими виробами 46.13 Діяльність посередників у торгівлі деревиною, будівельними матеріалами та санітарно-технічними виробами 63.99 Надання інших інформаційних послуг, н.в.і.у. 82.19 Фотокопіювання, підготування документів та інша спеціалізована допоміжна офісна діяльність 45.11 Торгівля автомобілями та легковими автотранспортними засобами 45.19 Торгівля іншими автотранспортними засобами 45.20 Технічне обслуговування та ремонт автотранспортних засобів 45.31 Оптова торгівля деталями та приладдям для автотранспортних засобів 45.32 Роздрібна торгівля деталями та приладдям для автотранспортних засобів 49.41 Вантажний автомобільний транспорт
6	Система оподаткування	Спрощена система оподаткування (платник єдиного податку)

Діяльність ФОП Гуран М.С. здійснюється в умовах конкурентного ринку транспортних послуг, що зумовлює необхідність постійного вдосконалення сервісу, дотримання договірної дисципліни та гнучкого реагування на потреби замовників. Підприємець приділяє увагу раціональному використанню матеріальних і трудових ресурсів, оптимізації витрат та підтриманню належного технічного стану транспортних засобів, що безпосередньо впливає на безпеку та своєчасність перевезень. Використання безготівкових розрахунків, електронних сервісів банків і податкових органів сприяє підвищенню прозорості розрахунків, зниженню ризиків помилок та формуванню позитивної ділової репутації серед партнерів і клієнтів.

Різноманітність видів економічної діяльності за КВЕД (допоміжні послуги у сфері транспорту, консалтинг, послуги перекладу, інформатизація, операції з нерухомістю, оптова й роздрібна торгівля автотранспортними засобами й комплектуючими тощо) свідчить про гнучкість підприємця та його здатність адаптуватися до потреб ринку. Статус платника єдиного податку в межах спрощеної системи оподаткування дає змогу мінімізувати облікове навантаження, зосереджуючись на розширенні клієнтської бази та підвищенні конкурентоспроможності в обраних видах діяльності.

Динаміка доходів ФОП Гуран М.С. розкрита на рис. 1.1.

Дослідження показників доходів ФОП Гуран М.С. за період 2020–2024 років засвідчує сталу тенденцію до їх зростання. Підприємець демонструє сприятливу динаміку бізнес-розвитку, що підтверджує результативність господарювання та підвищення затребуваності наданих послуг. Такий прогрес створює передумови для подальшого розширення обсягів діяльності та диверсифікації пропозицій на ринку. Зростання доходів також дозволяє посилювати інвестиції в модернізацію транспортних засобів і автоматизацію обліку, що підвищить конкурентоспроможність ФОП у довгостроковій перспективі.

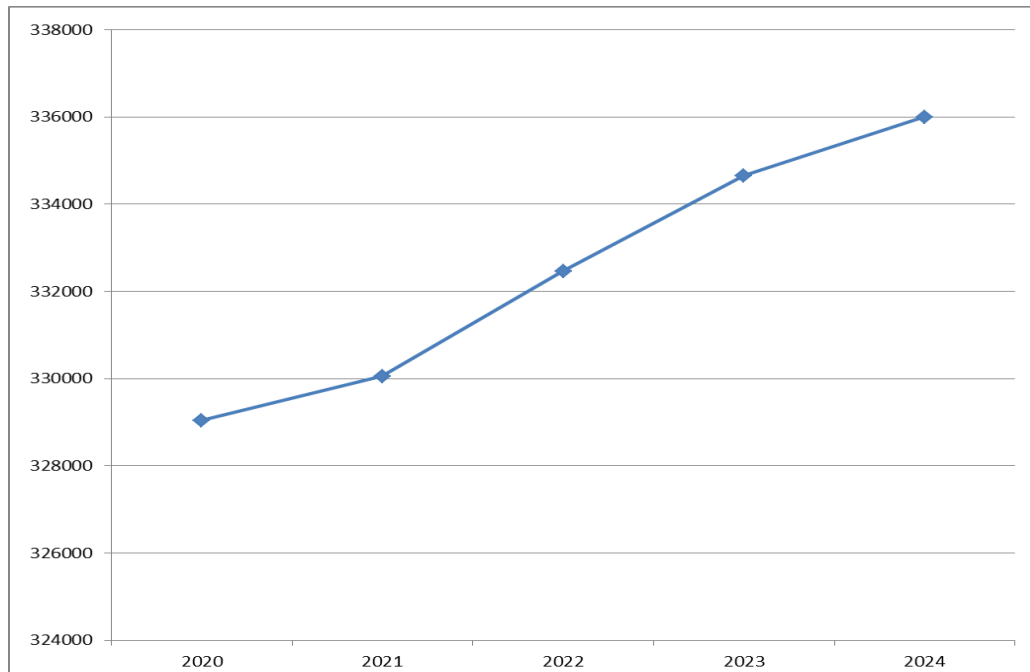

Рис. 1.1. Динаміка доходів ФОП Гуран М.С.

Диверсифікація діяльності ФОП Гуран М.С. знижує підприємницькі ризики, оскільки доходи формуються з кількох незалежних напрямів, що частково компенсують можливі сезонні коливання попиту в транспортній сфері. Завдяки поєднанню транспортно-логістичних, консультаційних, інформаційних та торговельних послуг підприємець може комплексно обслуговувати клієнтів, пропонуючи їм не лише перевезення, а й супутні сервіси – від організації документообігу до технічної підтримки та роботи з майном, що підвищує цінність співпраці для замовників і сприяє формуванню довгострокових партнерських відносин.

Висновки до розділу 1

Податкова звітність суб'єктів малого підприємництва є ключовим інструментом фінансової дисципліни та законності ведення бізнесу. Вона забезпечує своєчасне і достовірне надання інформації про доходи, витрати і нараховані податки, що є основою для податкового контролю і підтримки державного бюджету. Роль податкової звітності включає контрольну,

інформаційну, аналітичну та регуляторну функції, які допомагають забезпечити прозорість фінансової діяльності і формують довіру партнерів і клієнтів. Особливістю звітності малого бізнесу є спрощені форми, що полегшують адміністрування і зменшують навантаження на платників. Однак часті зміни законодавства та вимоги до точності звітності висувають високі вимоги до підвищення кваліфікації кадрів та автоматизації обліку. Правильно організована податкова звітність сприяє фінансовій стабільності підприємств та розвитку малого бізнесу в Україні.

Податкове законодавство України в частині фізичних осіб-підприємців зазнає суттєвих змін та модернізації, які орієнтовані на адаптацію системи оподаткування до економічних вимог та підтримку малого бізнесу. Підвищення лімітів для застосування спрощеної системи, перегляд ставок податків та удосконалення механізмів електронного адміністрування створюють більш сприятливі умови для легального ведення діяльності ФОП. Особлива увага приділяється обов'язковій сплаті єдиного соціального внеску і впровадженню електронних сервісів для подання звітності. Водночас підвищується відповідальність за порушення податкових норм. Ці зміни стимулюють прозорість, знижують ризики ухилення від оподаткування і сприяють розвитку малого підприємництва.

Діяльність ФОП Гуран М.С. можна охарактеризувати як гнучку та диверсифіковану модель малого бізнесу, зосереджену на транспортних послугах, але доповнену широким спектром суміжних видів економічної діяльності. Така структура КВЕДів у поєднанні зі спрощеною системою оподаткування створює передумови для адаптації до змін ринкової кон'юнктури, розширення кола замовників і формування стійких партнерських зв'язків, а використання електронних сервісів, безготівкових розрахунків і належної договірної практики підвищує прозорість, керованість і конкурентоспроможність підприємницької діяльності.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ФОРМУВАННЯ ТА ПОДАННЯ ПОДАТКОВОЇ ЗВІТНОСТІ ФОП ГУРАН М.С.

2.1. Організація податкової звітності в умовах чинного законодавства

Організація податкової звітності в умовах чинного законодавства України у 2025 році має кілька важливих особливостей та нововведень, що визначають її сучасний вигляд і порядок здійснення. Враховуючи зміни, що набрали чинності з початку 2025 року, можна виділити ключові аспекти її організації.

Перш за все, у 2025 році впроваджено щомісячне подання податкової звітності – це кардинальне нововведення, яке торкнулося всіх категорій платників податків, включаючи фізичних осіб-підприємців (ФОП), юридичних осіб та інших суб'єктів [1]. Платники зобов'язані подавати податкові декларації, розрахунки та звіти за новими формами. Це дозволяє забезпечити кращий контроль за надходженнями до бюджету, зменшити зловживання та підвищити прозорість податкових зобов'язань платників [39].

Декларація платника єдиного податку для фізичних осіб-підприємців (ФОП) 3-ї групи є основним інструментом спрощеної системи оподаткування, що дозволяє відобразити загальний дохід, розрахувати податкові зобов'язання та забезпечити прозорість звітності перед контролюючими органами [43]. У 2025 році форма оновлена відповідно до змін законодавства, з акцентом на електронне подання та чіткі строки. Правильне заповнення та своєчасна подача декларації дозволяють уникнути штрафів і забезпечити відповідність нормам Податкового кодексу України [28].

ФОП 3-ї групи зобов'язані подавати податкову декларацію щоквартально наростаючим підсумком з початку року, що виключає помилки з квартальними розрахунками. Граничний строк – 40 календарних днів після закінчення звітного кварталу: за I квартал – до 10 травня, за II – до 10 серпня, за III – до 10 листопада, за IV – до 10 лютого наступного року. При достроковому припиненні спрощеної системи, зміні групи чи закритті ФОП декларацію подають у строках, пов'язаних зі змінами (не пізніше 20 днів).

Законодавство передбачає три зручні способи подання, що враховують потреби ФОП різного рівня цифровізації, залежно від можливостей ФОП (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Способи подання податкової декларації ФОП

Спосіб подання	Детальний опис	Переваги та особливості
Паперовий	Подання особисто або через уповноваженого представника до ДПС за місцем реєстрації (адреса з витягу ЄДР) .	<u>Підпис</u> ФОП + печатка (за наявності); негайне підтвердження прийому.
Поштою	Відправлення рекомендованим листом з описом вкладення та повідомленням про вручення до податкової за місцем реєстрації; за 5 днів до строку (п. 49.5 ПКУ).	Дата поштового штемпеля вважається строком подання; ризики затримок.
Електронний	Через Електронний кабінет ДПС, СОТА. <u>Звіт</u> чи М.Е.Дос з кваліфікованим електронним підписом (КЕП) згідно законодавства про електронний документообіг та електронну ідентифікацію.	Автоматичне <u>підтвердження</u> , інтеграція з банками, найшвидший та безпечний; рекомендований для ФОП.

Форма податкової декларації ФОП складається з титульної сторінки, двох основних розділів та необов'язкових додатків. Заповнення ведеться у

гривнях без копійок, доходи фіксуються за касовим методом (дата надходження коштів) (табл. 2.2) [34].

Таблиця 2.2

Основні розділи податкової декларації ФОП

Розділ/Додаток	Зміст та ключові поля	Правила заповнення та примітки
Титульна сторінка	ПІБ ФОП, ПІН/РНОКПП, група ЄП (3), звітний період, адреса, КВЕД.	Перевірка даних з ЄДР; підпис КЕП для електронки.
Розділ I «Доходи»	Рядок 01 – загальний дохід за квартал (накопичувальний з початку року); без вирахування витрат.	Джерела: Книга обліку, виписки банків, РРО-чеком.
Розділ II «Податкові зобов'язання»	Рядок 02 – єдиний податок (дохід $\times$ 3% або 5%); рядок 03 – військовий збір (дохід $\times$ 1%); рядок 04 – суми до сплати.	Автоматичний розрахунок у програмах; сплата до 20 числа після кварталу.
Додаток 1	Уточнення доходів при зміні КВЕДів чи поверненнях.	Подавати лише за наявності розбіжностей.
Додаток 2	Розрахунок при перевищенні ліміту чи переході на загальну систему.	Обов'язковий при змінах статусу.

Правильне та своєчасне подання декларації єдиного податку ФОП 3-ї групи гарантує збереження спрощеного режиму, уникнення штрафів, а також полегшує доступ до кредитів і партнерств. Комплексне використання електронних сервісів, автоматизованих програм та регулярного моніторингу законодавства підвищує ефективність звітності. У підсумку, освоєння нової форми декларації сприяє фінансовій стабільності бізнесу, оптимізації податків та стимулюванню зростання малого підприємництва в умовах цифровізації 2025 року.

Особливо важливим аспектом є зміна форм звітних документів. Міністерство фінансів затвердило нову форму об'єднаного звіту з ПДФО і ЄСВ, що містить додатки про доходи, утримані податки, відомості про

трудові відносини і спеціальний стаж (табл. 2.3). Ці зміни передбачають інтеграцію процесу формування звітів та їх автоматизацію у системах електронного адміністрування. В результаті робота податкових агентів і фізичних осіб стала більш швидкою та зручною.

Таблиця 2.3

Основні положення форми об'єднаного звіту з ПДФО і ЄСВ

Основні положення	Опис
Термін подання	Податковий розрахунок подається щомісяця, протягом 20 календарних днів після закінчення звітного місяця.
Типи форм	Податковий розрахунок має 3 типи форм, а саме: «Звітний»; «Новий звітний»; «Уточнюючий».
Структура	Включає основний розрахунок і декілька додатків: - Додаток 1 Відомості про ЄСВ. - Додаток 4ДФ Відомості про доходи. - Додаток 5 Інформація про трудові відносини. - Додаток 6 Дані про спеціальний стаж
Інформація, подається податковому розрахунку	як у Звіт містить персоніфіковані дані за ПДФО, військовим збором, ЄСВ.

Нова форма податкового розрахунку складається з основного документа та чотирьох додатків, що забезпечують повний облік доходів, податків та ЄСВ (табл. 2.4) [29].

Таблиця 2.4

Компоненти нової форми податкового розрахунку

Компонент	Опис
Основний розрахунок	Відображає суму нарахованих доходів і утриманих податків
Додаток 1 — Відомості про ЄСВ	Дані про нарахування і сплату єдиного соціального внеску
Додаток 2 — Відомості про доходи	Інформація про доходи фізосіб, що підлягають оподаткуванню
Додаток 3 — Відомості про утримані податки	Відомості про утриманий податок на доходи фізичних осіб та військовий збір

Впровадження щомісячної звітності з ЄСВ, ПДФО та ВЗ спрямоване на досягнення балансу в бюджетних надходженнях та посилення державного контролю за ними. Це дозволить контролюючим органам оперативно отримувати дані про:

- обсяги нарахованої зарплати, страхових внесків для застрахованих осіб;
- початок і завершення трудових відносин із страхувальниками;
- укладання чи розірвання цивільно-правових угод тощо.

Крім того, така звітність гарантує права застрахованих осіб на:

- вчасне призначення пенсій та інших страхових виплат за всіма видами загальнообов'язкового соцстрахування;
- моніторинг сплати внесків та зарахування страхового стажу.

В Україні функціонує централізований облік та контроль за своєчасним поданням звітності. Звіти подаються через електронне сервісне середовище – електронний кабінет платника або через автоматизовані системи бухгалтерського обліку, що відповідає міжнародним стандартам і дозволяє уникнути людських помилок [35; 40]. Важливо підкреслити, що порушення термінів подання чи неправильне заповнення звітних форм карається штрафами.

Однією важливою особливістю є застосування нових правил щодо підготовки і подання звітності щодо доходів і податків у випадках спеціальних режимів оподаткування. Фізичні особи-підприємці, що користуються спрощеною системою, тепер мають подавати не лише щоквартальні, а й щомісячні податкові розрахунки, що дозволяє більш оперативно формувати бюджети та контролювати надходження.

Ще одне нововведення полягає у більш жорсткому контролі за коректністю поданих звітів. Згідно з наказами Мінфіну, автоматизовані системи аналізу та перевірки забезпечують оперативний аналіз всієї податкової звітності й виявлення можливих порушень або помилок із автоматичним повідомленням платника про необхідність уточнення. В цей

процес активно залучаються сучасні технології, включаючи електронні підписи, криптографічний захист та автоматичне оновлення нормативів.

Адміністрація податкових служб тепер має широкі можливості для моніторингу та контролю: будь-який платник може отримати у реальному часі інформацію про статус своєї звітності, штрафи, строки та штрафні санкції через персональні кабінети. Це дозволяє зменшити ризик порушень і значно підвищити рівень прозорості у веденні бізнесу в Україні.

Зміни також торкнулися і порядку оподаткування доходів фізичних осіб, що отримують зарплату або інші доходи, пов'язані з підприємницькою діяльністю. Податкова політика стала більш сприятливою для малого бізнесу через збільшення ставок певних платежів, зменшення податкових спрощених режимів і підвищення рівня електронних сервісів, що дозволяє платникам швидко і без помилок формувати звіти незалежно від їхнього місця проживання або роботи.

Фундаментальним завданням реформ вважається підвищення податкової культури серед населення і платників податків, що забезпечує добровільне та своєчасне виконання податкових зобов'язань.

Впровадження змін в податковій звітності вимагає від платників постійного навчання, вчасного оновлення програмного забезпечення та активної роботи з консультантами і фахівцями, аби не допустити помилок і штрафів.

Реформа системи податкової звітності в 2025 році є комплексною, що включає зміни у форматах, термінах і методах подання звітів, підвищення вимог до контролю, а також активне впровадження цифрових технологій.

Загалом, організація податкової звітності в умовах чинного законодавства у 2025 році базується на сучасних технологіях, стандартах і механізмах автоматичного контролю, що істотно підвищує ефективність і знижує ризики для платників податків і податкових органів (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Основні аспекти організації системи податкової звітності

Основні аспекти	Опис	Вплив на діяльність суб'єктів малого підприємництва
Щомісячна подача звітності об'єднаної звітності з ЄСВ, ПДФО та ВЗ	Впроваджено обов'язкову щомісячну звітність за новими формами	Зниження затримок і зловживань
Нові форми податкових декларацій	Відповідно до нових нормативних вимог	Спрощення й автоматизація формування
Централізований електронний контроль	Автоматична перевірка і аналіз звітності у реальному часі	Підвищення прозорості і точності
Онлайн-підтвердження поданих звітів	Впровадження електронного підпису та криптографії	Зменшення людських помилок, швидкість
Автоматичний аналіз і виявлення порушень	Використання систем штучного інтелекту для виявлення ймовірних порушень	Підвищення відповідальності і контроль

Організація системи податкової звітності стала більш сучасною, автоматизованою і контрольованою, що забезпечує більшу прозорість і рівень довіри з боку держави та платників податків. Такі нововведення сприяють не лише зменшенню адміністративного тягаря, а й підвищують рівень податкової культури в Україні, зменшуючи рівень тіньової економіки.

2.2. Особливості формування та подання податкової звітності ФОП

Гуран М.С.

Організація бухгалтерського обліку та податкової звітності для платників спрощеної системи оподаткування передбачає адаптацію усталених облікових процедур під особливості малого бізнесу. Це дозволяє підприємцям ефективно вести облік, уникати зайвих складнощів і своєчасно

виконувати податкові зобов'язання відповідно до вимог законодавства та норм Податкового кодексу України [47]. Такий підхід сприяє підвищенню прозорості бізнесу та зниженню ризиків податкових помилок і штрафів.

Фізичні особи-підприємці (ФОП) на спрощеній системі оподаткування подають кілька видів податкової звітності залежно від групи, наявності працівників та отриманих доходів. Основні документи включають декларації єдиного податку, об'єднану звітність з ЄСВ/ПДФО/ВЗ та декларацію про майновий стан для додаткових доходів (табл. 2.6). Несвоєчасне подання тягне штрафи, тому важливо використовувати автоматизовані сервіси для контролю строків.

Суттєвою складовою системи бухгалтерського обліку та податкової звітності є правильне ведення первинної документації – договорів, актів надання послуг, платіжних документів. Усі ці документи є підставою для правомірного відображення доходів у податкових деклараціях.

Для підвищення прозорості ФОП використовує аналітичні звіти, які допомагають виявити динаміку доходів, оптимізувати податкові платежі, планувати бюджет і уникати несподіваних витрат.

Фізична особа-підприємець Гуран М.С., як і більшість малих підприємців в Україні, організовує свою податкову звітність відповідно до вимог чинного податкового законодавства. Правильна організація звітності є важливою складовою для дотримання законодавчих норм, своєчасної сплати податків та уникнення штрафів. У 2025 році для ФОП Гуран М.С. встановлені конкретні правила, строки і форми податкової звітності, що враховують останні зміни в Податковому кодексі України.

Одним із ключових аспектів є вибір системи оподаткування, яка визначає як формується, так і подається податкова звітність [41; 44]. ФОП Гуран М.С. застосовує спрощену систему оподаткування, що передбачає подання декларацій за 3 групою єдиного податку та сплату податків й внесків згідно встановлених ставок (табл. 2.7).

Таблиця 2.6

Основні види податкової звітності ФОП

Вид звітності	Періодичність	Строк подання	Основні вимоги
Декларація платника єдиного податку	Щоквартально	Протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу	Подається до контролюючого органу за місцем своєї податкової адреси за 1 квартал, півріччя та 9 місяців подає без додатків.
Декларація платника єдиного податку	Щорічно	Протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу	У складі річної декларації подає: Додаток 1 «Відомості про суми нарахованого доходу застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску». Додаток 2 «Розрахунок загального мінімального податкового зобов'язання за податковий (звітний) рік». Додаток 2 подають тільки за наявності показників для заповнення.
Об'єднана звітність з ЄСВ, ПДФО та ВЗ	Щомісяця	До 20 числа (включно)	Включає дані про доходи та соціальні внески найманим працівникам (якщо є наймані працівники), ФОП та фізичним особам (якщо проводяться виплати)
Річна декларація про майновий стан і доходи	Щорічно	До 1 травня наступного року	Якщо у ФОП були доходи, які підлягають декларуванню поза єдиним податком

Таблиця 2.7

Основні податки та внески ФОП Гуран М.С. у 2025 році

Податок/внесок	Ставка	Платність/термін
Єдиний податок	5%	Протягом 10 к. днів, що настають за граничним строком подання податкової декларації
Військовий збір	1%	Сплата раз на квартал, у ті самі терміни, що і єдиний податок
Єдиний соціальний внесок (ЄСВ)	Мінімум 22% від мінімальної зарплати	До 20 числа місяця, що настає за кварталом

Загальною умовою для всіх платників податків є достовірність формування інформації щодо визначення бази оподаткування відповідним податком. Така інформація має бути створена та систематизована в системі бухгалтерського обліку [10]. Що стосується ведення обліку і подання звітності у спрощеній системі оподаткування, тут існують певні особливості. Специфіка полягає в особливому використанні облікових реєстрів та комплексу звітності, що відрізняється від стандартного.

Важливою є особливість ФОП Гуран М.С. вести правильний облік доходів. Для результатів діяльності фізичні особи-підприємці ведуть спеціальний реєстр обліку доходів, який використовується для накопичення даних, необхідних для складання податкової звітності. Зокрема, платники єдиного податку третьої групи, які сплачують ставку 5% і не є платниками ПДВ, фіксують отримані доходи за звітний період у Книзі обліку доходів. Ця книга має довільну форму і призначена для спрощення ведення обліку в рамках спрощеної системи. Записи у Книзі повинні вестися регулярно та бути достовірними, оскільки вони слугують підставою для формування декларацій і податкових розрахунків.

Ще однією особливістю є необхідність ведення обліку доходів окремо за кожною групою діяльності, якщо їх декілька, що ускладнює процес

формування звітності, але дозволяє правильно розподілити податкові зобов'язання і оптимізувати оподаткування.

Податкові декларації з єдиного податку досліджуваного суб'єкта малого підприємництва 3 групи спрощеної системи оподаткування подаються щоквартально. Декларація складається наростаючим підсумком з початку року за касовим методом (дата надходження коштів), заповнюється українською мовою у гривнях з копійками без виправлень [43]. За 1 квартал, півріччя та 9 місяців подають без додатків (крім ліквідаційних чи перехідних), за рік – з Додатком 1 (Відомості про доходи та ЄСВ) та Додатком 2 (Розрахунок МПЗ).

Загальна частина декларації містить 8 полів з основними реквізитами ФОП, типом форми, звітним періодом та особливими відмітками для припинення чи переходу на іншу систему (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

Загальна частина декларації (поля 1-8)

Назва	Деталі заповнення
Тип декларації	01 «Звітна»; 02 «Звітна нова»; 03 «Уточнююча»; 04 «Довідкова» (для пенсії – «Звітна»+«Довідкова»)
Податковий період	Квартал/рік; для довідкової – місяць 01-12
Період, що уточнюється	Лише для «Уточнюючої» – попередній квартал
Контролюючий орган	ДПС за адресою з ЄДР
Платник	ПІБ за реєстраційними документами
Податкова адреса	Місце проживання + email + телефон
РНОКПП/паспорт	10 цифр або серія+номер (відмовники від РНОКПП)
Особливі відмітки	8.1 – припинення; 8.2 – перехід на загальну систему

Розділ I фіксує основні характеристики діяльності ФОП: кількість працівників та фактично здійснені КВЕДи за звітний період (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

Розділ I. Загальні показники підприємницької діяльності

Назва	Заповнення та особливості
Фактична чисельність найманих працівників	Максимум за місяць; «0» без них; не враховують відпустки по догляду/мобілізацію (п. 291.4.1 ПКУ)
Види підприємницької діяльності	Фактичні КВЕДи (ДК 009:2010), що здійснювалися

Розділи II-III містять показники для платників 1-ї та 2-ї груп. Розділи II та III заповнюють ФОП, що перейшли на 3-ю групу протягом року: відображають авансові внески та дохід, оподаткований за ставкою 15% (п. 296.5.1 ПКУ). ФОП без переходу ці розділи пропускають.

Розділ IV є ключовим для ФОП 3-ї групи – фіксує доходи за касовим методом (ст. 292 ПКУ) з розподілом за ставками 3%, 5% та 15% (табл. 2.10).

Таблиця 2.10

Розділ IV. Показники для 3-ї групи

Рядок	Назва	Доходи включають	Виключають
05	Обсяг доходу 3%	Без ПДВ (пп. 292.11); дарування, кредиторка	Пасивні (дивіденди), гранти
06	Обсяг доходу 5%	Фактичний у ліміті 1167 МЗП (9,336 млн грн)	Продаж майна ФОП
07	Дохід 15% (п. 293.4 ПКУ)	Перевищення ліміту, бартер, заборонені КВЕДи	—

Розділ V розраховує суму єдиного податку з урахуванням доходів з Розділу IV, попередніх періодів та мінімального податкового зобов'язання для сільськогосподарських угідь (табл. 2.11).

Розділ VI використовується для уточнення помилок: рядки 15-16 – попередні/уточнені суми, 17-18 – до збільшення/зменшення, 19 – штраф 3-5%, 20 – пеня 0,1%/день (без воєнного стану – п.69.1 ПКУ).

Таблиця 2.11

Розділ V. Розрахунок єдиного податку

Рядок	Назва	Формула
08	Загальна сума доходу	Сума IV рядків
09	ЄП 15%	$(p.02+04+07) \times 15\%$
10	Податок 3%	$p.05 \times 3\%$
11	Податок 5%	$p.06 \times 5\%$
12	Загальний ЄП	$09+10+11$
13	ЄП попереднього періоду	З попередньої декларації
14.1	Різниця	$12-13$
14	До сплати (14.1+14.2 МПЗ)	Включає МПЗ сільськогосподарських угідь

Розділ VII переносить ЄСВ з Додатка 1 (рядок 21, мін. 1760 грн/міс). Розділ VIII розраховує ВЗ 1%: рядок 23 – дохід $\times$ 1%, 25 – до сплати.

Додатки подаються за потреби: Д1 – ЄСВ «за себе» (крім пільг), Д2 – МПЗ сільськогосподарських угідь.

Для електронного подання звітності ФОП Гуран М.С. використовує електронний кабінет платника на сайті Державної податкової служби України. Цей сервіс надає можливість подачі декларацій, отримання повідомлень про стан розгляду документів, сплати податків онлайн та контролю розрахунків із бюджетом [25]. Завдяки цим цифровим інструментам процес подання податкової звітності став більш зручним і прозорим. Це дозволяє ФОП Гуран М.С. не лише оперативно відстежувати свої податкові зобов'язання, а й скоротити ризики помилок при поданні звітності. Важливою складовою є використання електронного цифрового підпису, що забезпечує юридичну силу документів і безпеку переданих даних.

Особлива увага приділяється і контролю внесення змін до податкових даних, наприклад, зміни виду діяльності, системи оподаткування чи найманих працівників, що теж повинно відображатись у звітності і бути оформлене відповідними документами.

У разі найму працівників ФОП зобов'язаний вести кадрову облікову документацію та подавати податкові розрахунки щодо утриманих податків із заробітної плати та нарахованого ЄСВ за найманих осіб. Це сприяє повноті податкової звітності і забезпечує дотримання соціальних гарантій. Щомісячна подача звітів передбачена для податкового розрахунку з ПДФО, військового збору і ЄСВ, що зараз інтегровано у форму об'єднаної звітності. Запровадження щомісячної об'єднаної звітності в 2025 році дозволяє органам влади та підприємцю більш ефективно контролювати стан нарахувань і платежів. Подання об'єднаної звітності дозволяє оптимізувати процес спілкування з податковими органами та зменшує адміністративні витрати. ФОП Гуран М.С. немає найманих працівників, тому не подає податковий розрахунок.

Загалом система формування і подання податкової звітності ФОП повинна враховувати дві основні складові: відповідність законодавству та використання сучасних ІТ-рішень для підвищення якості й оперативності звітування. Проведені законодавчі зміни істотно вплинули на всі етапи цієї системи – від обліку доходів до подання та обробки звітності.

ФОП зобов'язаний також вчасно сплачувати податки та збори, інакше нараховуються штрафи та пені, що можуть негативно вплинути на фінансовий стан підприємця [50]. Затримка навіть на кілька днів може призвести до штрафних санкцій. Автоматична система моніторингу податкових платежів у ДПС дозволяє визначати порушення і оперативно інформувати платника для усунення недоліків.

Важливим аспектом є розуміння ФОП Гуран М.С. відповідальності за достовірність інформації у податкових документах, оскільки фальсифікація або умисне приховування доходів тягнуть за собою адміністративну або навіть кримінальну відповідальність.

Особливості відображаються і у виборі програмного забезпечення — ФОП використовує спеціалізовані бухгалтерські програми, які допомагають автоматизувати ввід даних, формування звітів, розрахунок податків із

урахуванням останніх нормативних змін [49]. Це зменшує ризики помилок і покращує якість звітності.

Для зручності подання і контролю ФОП Гуран М.С. регулярно консультується з податковими консультантами та користується послугами бухгалтерських компаній, що дозволяє мінімізувати помилки і бути впевненим у правильності звітності.

Для своєчасного виконання обов'язків ФОП використовує персональний календар звітності і автоматичні нагадування системи електронного кабінету. Ці заходи дозволяють знизити ризики штрафів, заборгованості та неоптимального податкового навантаження.

Прозорість і відповідальність в організації звітності зміцнюють репутацію ФОП Гуран М.С. серед партнерів і клієнтів, сприяючи розвитку бізнесу.

Врешті-решт, ефективна організація податкової звітності ФОП Гуран М.С. ґрунтується на комбінуванні законодавчих вимог, сучасних технологій і професійної підтримки.

Таким чином, особливості формування та подання податкової звітності ФОП Гуран М.С. полягають у відповідності чинному законодавству, дотриманні щомісячних і щоквартальних термінів, використанні електронних сервісів та сучасних методів автоматизації, що підвищує якість звітності і сприяє стабільності підприємницької діяльності.

2.3. Автоматизовані системи подання податкової звітності ФОП

У сучасних умовах цифрової трансформації бізнесу автоматизовані системи формування та подання податкової звітності стали невід'ємним інструментом для ФОП, забезпечуючи швидкий доступ до даних, зменшення помилок та оптимізацію адміністративних процесів. Ці рішення інтегруються з електронним кабінетом ДПС, банками та РРО, дозволяючи генерувати декларації єдиного податку, об'єднану звітність з ЄСВ/ПДФО/ВЗ та вести

Книгу обліку доходів автоматично. У 2025 році значна кількість ФОП використовують автоматизацію податкової звітності, що стимулює зростання малого бізнесу, скорочуючи час на звітність та знижуючи адміністративні витрати. Програми дозволяють зосередитися на розвитку діяльності суб'єктів малого підприємництва. Автоматизація податкової звітності покращує управлінські рішення ФОП, надаючи реальний час доступ до облікових показників та прогнозів навантаження. Керівники швидко реагують на зміни законодавства, оптимізуючи витрати порівняно з ручним обліком (табл. 2.12). Інтеграція з партнерами та інвесторами через API підвищує довіру та конкурентоспроможність.

Таблиця 2.12

Переваги автоматизації vs ручний облік

Аспект	Ручний облік	Автоматизовані системи
Час на декларацію	6-8 годин	15-30 хв
Ризик помилок	20-30%	<1%
Вартість	500-1000 грн/міс (бухгалтер)	200-500 грн/міс
Штрафи	Часті (340-1020 грн)	Мінімальні

Електронне подання податкової звітності через електронний кабінет ДПС забезпечує ФОП 3-ї групи юридично значущий документообіг з автоматичною верифікацією даних та захистом від фальсифікацій (рис. 2.1) [25]. Генерація форм займає 15-20 хвилин замість 6-8 годин ручного заповнення, з попередньою перевіркою на відповідність Податковому кодексу України.

Кваліфікований електронний підпис ФОП єдиний замінює печатку та підписи осіб, який надається в Акредитованих центрах сертифікації ключів ДПС. Підпис забезпечує відповідальність за достовірність даних про доходи.

Центр обробки електронних звітів ДПС проводить перевірку технічну (реквізити), логічну (ставки, ліміти) та криптографічну (КЕП), відхиляючи

звіти з критичними помилками без штрафів. Автоматична обробка триває 5-15 хвилин, після чого надходять квитанції про збереження та прийом/відхилення. Квитанція №2 про прийняття звітності є підставою для сплати податків та підтвердження виконання обов'язку перед ДПС. Документи зберігаються в Електронному кабінеті для планових/камеральних перевірок, з можливістю експорту у PDF/XLS.

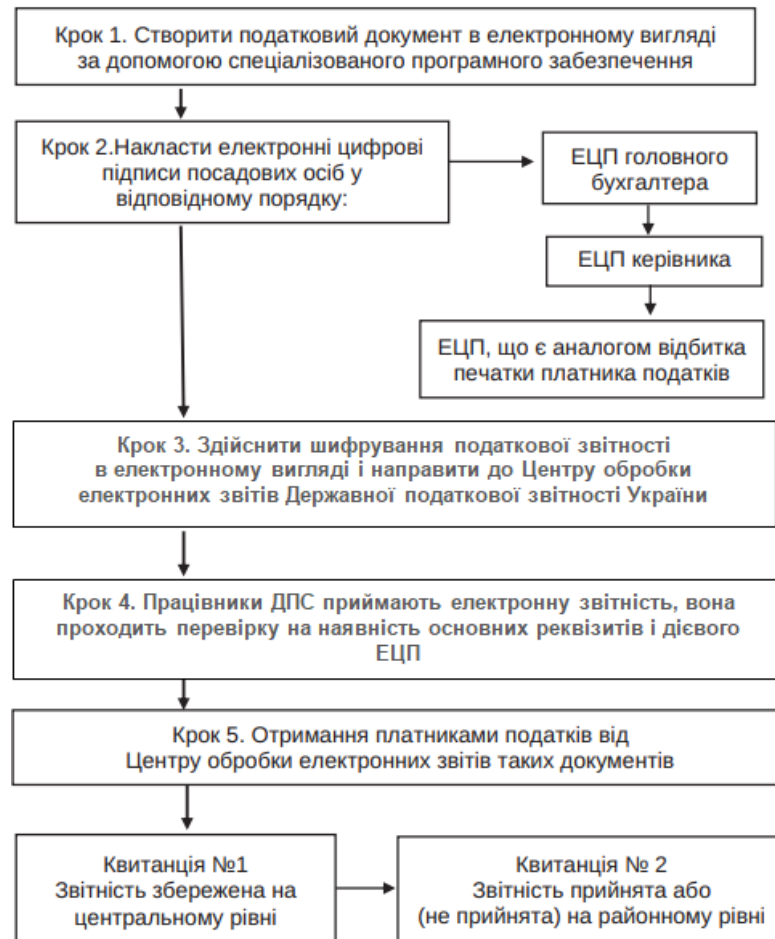

Рис. 2.1. Послідовність електронного подання звітності до ДПС

Система надсилає автоматичні push-повідомлення про статуси: «Збережено», «Прийнято», «Відхилено з причиною», дозволяючи оперативно виправляти помилки до строку подання. Розділ «Стан розрахунків з бюджетом» показує зобов'язання ЄП, ВЗ, ЄСВ та сплачені суми. При виявленні помилок ФОП подає «Звітну нову» декларацію до граничного строку або «Уточнюючу» після.

Автоматизовані системи подання податкової звітності ФОП в Україні охоплюють широкий спектр програмних рішень – від безкоштовних державних сервісів до преміум-платформ з повним бухгалтерським циклом: імпорт транзакцій з банків, розрахунок податків, перевірку на відповідність ПКУ та відправку з КЕП, тощо [18; 35].

Програми адаптовані до вітчизняного законодавства та підтримують формування декларацій єдиного податку, об'єднаної звітності ЄСВ/ПДФО/ВЗ та інтеграцію з електронним кабінетом ДПС. Вони знижують ризики штрафів за несвоєчасність, надають нагадування про строки та аналітику доходів.

Найпопулярніші сервіси адаптовані для 3-ї групи з СОТА.Звіт, М.Е.Дос та іншими (табл. 2.13) [20; 49].

Програми поділяються на три категорії: комплексні бухгалтерські системи (MASTER, Dilovod, Дебет Плюс), спеціалізовані сервіси звітності (М.Е.Дос, Соната, Таксер) та онлайн-платформи для ФОП (iFin, SMARTFIN.UA, BOOKKEEPER). Більшість інтегруються з банками (Приват24), РРО та КЕП, забезпечуючи автозаповнення форм, перевірку на помилки та відстеження статусу подання. Державний електронний кабінет платників податків залишається базовим безкоштовним рішенням. Найповніший функціонал мають М.Е.Дос, Dilovod та Соната з працівниками, тоді як iFin, Таксер та СОТА.Звіт оптимальні для самозайнятих.

Для ФОП 3-ї групи оптимальними є iFin, SMARTFIN.UA та Таксер через простоту автогенерації декларацій ЄП, розрахунок 5%+1% ВЗ та нагадування про строки (табл. 2.14). Комплексні системи як М.Е.Дос та Dilovod підходять ФОП з працівниками. Безкоштовний електронний кабінет достатній для базових декларацій, але бракує аналітики та інтеграцій.

ФОП Гуран М.С. здійснює формування та подання податкової звітності через електронний кабінет платника податків ДПС, що забезпечує безкоштовний доступ до форм податкової звітності, автозаповнення декларації єдиного податку, перевірку статусу подання та інтеграцію з КЕП без

додаткових програм. Для ФОП Гуран М.С. можна рекомендувати поєднання СОТА.Звіт + електронний кабінет для автозаповнення та відправки. Перехід на платні сервіси окупається за 1 квартал за рахунок уникнення штрафів.

Таблиця 2.13

Порівняння основних вітчизняних програм для податкової звітності ФОП

Програма	Опис/Основні функції	Інтеграції/Особливості	Переваги для ФОП 3 групи
СОТА.Звіт	Декларація ЄП, ЄСВ, РРО, банківські виписки	ДПС, Приват24, monobank	Автозаповнення, нагадування строків
М.Е.Doc	Повна звітність, КЕП, масова відправка / Сервіс надсилання звітності	ДПС, банки, РРО / Створення, підписання, інтеграція	Розрахунок 15% при перевищенні ліміту
iFin	Онлайн-декларації, аналітика / Електронна звітність	Електронний кабінет, АРІ банків / Підтримка ФОП, перевірка	Мобільний додаток, безкоштовний тариф
ERP FOSS	Генерація + відправка звітів, статус відстеження	ДПС, ЕЦП	Автозаповнення з обліку, корекція форм
Dilovod	Облік + звітність, CRM / Управлінський/бухоблік	ДПС, РРО / Облік запасів, інтеграція	ПДФО/ЄСВ для ФОП з працівниками
MASTER: Бухгалтерія	Програма для ведення обліку	Модулі виробництва, складу, кадрів	Комплексний облік для виробників
Дебет Плюс	Бухгалтерський, оперативний облік	Типові проводки, документи, звіти	Автоматизовані проводки
SMARTFIN.UA	Бухгалтерія для ФОП	Зарплата, кадри, облік доходів	Розрахунок зарплати + звітність
BOOKKEEPER	Онлайн-бухгалтерія	Облік торгівлі, регламентовані звіти	РРО + торгівля
Соната	Багатофункціональна звітність	ДПС, Держстат, ФСС, ПФУ	Повний спектр фондів
Таксер	Онлайн-сервіс до ДПС	Зразки звітів, консультації	Швидке заповнення форм
Приват24 для бізнесу	Електронна звітність ПриватБанку	Інтеграція з банківськими послугами	Банк + звітність одним додатком
Електронний кабінет	Державний сервіс ДПС	Подання звітів, стан рахунків	Безкоштовно, офіційно

Таблиця 2.14

Рекомендації програми за типом ФОП

Тип ФОП	Рекомендовані програми	Причина вибору
Без працівників, малий обіг	iFin, Таксер, Електронний кабінет	Безкоштовно/дешево, прості декларації ЄП
З працівниками	M.E.Doc, Dilovod, Соната	ЄСВ/ПДФО/зарплата автоматично
Роздрібна торгівля	BOOKKEEPER, Приват24	Облік запасів + РРО
Виробництво/склад	MASTER, Дебет Плюс	Складські модулі

Загалом цифрові платформи спрощують комунікацію з ДПС, забезпечуючи миттєве підтвердження прийому звітів та автоматичне виправлення помилок до штрафів. Для ФОП це означає безперебійне подання декларацій. Хмарні сервіси гарантують збереження даних та доступ з будь-якого пристрою, мінімізуючи ризики втрат. Впровадження таких систем стимулює розвиток малого бізнесу.

Висновки до розділу 2

В 2025 році організація податкової звітності в Україні зазнала суттєвих змін, що визначають новий сучасний формат подання і контролю звітності. Впровадження щомісячного звітування з ПДФО, ЄСВ і військового збору дозволяє державним органам оперативно моніторити податкові зобов'язання платників та контролювати надходження до бюджету.

Запроваджено нову уніфіковану форму податкового розрахунку, яка інтегрує кілька декларацій в один документ, що спрощує звітування й підвищує його прозорість. Велику роль відіграють цифрові технології та електронний кабінет платника, які зменшують людський фактор і помилки, а також забезпечують зручність і юридичну значущість поданих документів.

Загалом ці нововведення сприяють підвищенню податкової культури і розвитку малого бізнесу в Україні.

Для ФОП Гуран М.С. формування та подання податкової звітності визначаються дотриманням останніх змін податкового законодавства, запровадженням щомісячної звітності та використанням електронних сервісів. Застосування спрощеної системи оподаткування означає подання декларацій відповідно до групи єдиного податку, а також щомісячну подачу об'єднаної звітності з ПДФО і ЄСВ. Важливою складовою є точний облік доходів, що ведеться у Книзі обліку доходів, а також належне оформлення первинних документів.

ФОП Гуран М.С. здійснює формування та подання податкової звітності через електронний кабінет платника податків ДПС. Електронний кабінет податківця забезпечує зручність подання, контролю та сплати податків, що значно знижує ризик помилок. Своєчасна сплата податків і використання автоматизованих програмних рішень підвищують якість звітності і допомагають уникати штрафних санкцій. Загалом система податкової звітності ФОП Гуран М.С. є конкурентоспроможною та відповідає сучасним вимогам держави.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПОДАТКОВОЇ ЗВІТНОСТІ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

3.1. Аналіз ефективності організації податкової звітності з урахуванням змін законодавства

Спрощена система оподаткування (ССО) була створена як механізм підтримки малого та середнього бізнесу, щоб значно полегшити процес оподаткування. Вона передбачає сплату єдиного податку замість низки різних податкових платежів, що дозволяє підприємцям уникнути надмірної бюрократії та зменшити податкове навантаження. У межах цієї системи ФОПи мають можливість користуватися фіксованими ставками єдиного податку та єдиного соціального внеску (ЄСВ), що значно спрощує як бухгалтерський облік, так і процедуру подання податкових декларацій протягом кварталу або року (табл. 3.1) [41].

Таблиця 3.1

Основні переваги спрощеної системи

Категорія переваг	Конкретні можливості	Практичні наслідки
Мінімальне податкове навантаження	• Фіксовані суми для 1-2 груп ФОП • Низькі відсоткові ставки для 3 групи (3% або 5%) • Відсутність необхідності ведення складного обліку	Економія коштів та часу на податкових зобов'язаннях
Проста звітність	• Квартальні декларації для більшості груп • Мінімальний документообіг • Більше часу для розвитку бізнесу замість бюрократії	Зменшення адміністративного навантаження
Гнучкість у виборі групи	• Можливість переходу між групами залежно від розвитку бізнесу • Адаптація під конкретні потреби підприємця	Масштабування бізнесу без кардинальних змін

Із впровадженням цифрових технологій адміністрування податків, таких як електронне подання декларацій через спеціалізоване програмне забезпечення з кваліфікованим електронним підписом, значно знизилися витрати часу і ресурсів підприємців на дотримання податкового законодавства.

Організація податкової звітності для фізичних осіб-підприємців (ФОП) у рамках спрощеної системи оподаткування – це спеціальний режим, розроблений для суттєвого полегшення ведення малого бізнесу. Вона дозволяє підприємцям мінімізувати податкове навантаження, сплачуючи єдиний податок за фіксованими ставками, які залежать від обраної групи. Основною перевагою цієї системи є спрощена звітність: ФОПи подають декларацію раз на квартал або рік, що значно знижує адміністративний тягар і дає змогу більше часу приділяти розвитку бізнесу [38].

Завдяки спрощеній системі ФОПи звільняються від необхідності вести складний бухгалтерський облік і складати численні податкові документи. Законодавство регулює строки подання податкових декларацій, а також обов'язковість сплати Єдиного соціального внеску (ЄСВ), що гарантує соціальний захист підприємця.

В умовах постійних змін у податковому законодавстві важливо знати, що ФОПи, які обрали спрощену систему, зобов'язані суворо дотримуватися подання декларацій у встановлені строки та використовувати електронні сервіси для подання звітності з кваліфікованим електронним підписом. Це забезпечує прозорість, зручність адміністрування та зниження ризиків штрафних санкцій. Крім того, сучасні цифрові технології допомагають автоматизувати процес звітності, що робить організацію податкових декларацій для ФОПів більш ефективною та адаптованою до сучасних умов ведення бізнесу.

Аналіз ефективності організації податкової звітності з урахуванням змін законодавства набуває особливого значення для суб'єктів малого підприємництва, оскільки дозволяє оптимізувати облікові процеси, зменшити

адміністративний тягар та мінімізувати ризики штрафів через неточності чи несвоєчасне подання. Фінансова та податкова звітність слугує ключовим джерелом інформації про виконання податкових зобов'язань, прозорість розрахунків з бюджетом і загальний фінансовий стан бізнесу, що безпосередньо впливає на прийняття управлінських рішень та довіру партнерів. Актуальність теми зумовлена оновленнями нормативної бази, включаючи спрощені форми звітності, вимоги до електронного подання через КЕП та строки, які потребують адаптації облікової політики для підвищення ефективності та відповідності ПКУ й НП(С)БО 25.

Податкова звітність фізичних осіб-підприємців відображає ключові аспекти виконання зобов'язань з єдиного податку, ЄСВ, слугуючи основою для фінансового контролю та управлінських рішень. Її ефективна організація передбачає автоматизацію через BAS чи М.Е.Дос, а також моніторинг змін, як-от нові правила електронного обміну за Наказом Мінфіну №557 [30]. Аналіз допомагає виявити слабкі місця – від часу на підготовку до кількості коригувань – і оптимізувати ресурси для стабільного розвитку.

Ефективність податкової звітності фізичних осіб-підприємців (ФОП) значною мірою залежить від спрощеності системи її подання, зрозумілості вимог та цифровізації процесів. Протягом останніх років завдяки зниженню ставок ЄСВ зменшилось податкове навантаження, що стимулює легалізацію бізнесу та полегшує порядок подання звітності. Запровадження електронного кабінету платника податків та автоматизованих систем контролю підвищує прозорість та зменшує можливості для зловживань.

Для ФОПів характерна можливість самостійного визначення податкових зобов'язань і подання декларації щоквартально. Такий порядок підвищує відповідальність суб'єктів господарювання і сприяє своєчасному виконанню податкових зобов'язань. Окрім того, сучасні цифрові технології істотно полегшують процес підготовки та подачі звітності, а також мінімізують кількість помилок, що позитивно впливає на ефективність адміністрування податків для ФОПів.

Водночас ФОП 3-ї групи на спрощеній системі оподаткування стикаються з проблемою неправильного заповнення податкових декларацій, зокрема невідповідності накопичувального методу обліку доходів. Декларація подається щоквартально наростаючим підсумком з початку року, але підприємці часто вказують лише дохід за поточний квартал, що призводить до автоматичних донарахувань єдиного податку та штрафів від несплаченої суми [51].

Несвоєчасне подання декларації – ще одна поширена проблема: граничний термін – протягом 40 к. днів після закінчення звітного кварталу, але ФОПи пропускають строки через відсутність нагадувань, отримуючи штрафи. Нульові декларації за відсутності доходів обов’язкові, але їх ігнорують підприємці, що загрожує перевітками та донарахуваннями.

Ризик перевищення річного ліміту доходів (9336000 грн. у 2025 р.) критично впливає на звітність: автоматичний перехід на загальну систему вимагає уточнюючих розрахунків за весь період та сплату штрафів. Банківський контроль даних ускладнює приховування доходів, призводячи до масових донарахувань для ФОПів та фрілансерів.

Проблеми з військовим збором 1% виникають при неправильному розрахунку в декларації, де не враховують сплачені суми за попередні періоди, що тягне подвійні платежі та штрафи. ФОПи забувають подавати Додаток 1 до податкової декларації платника єдиного податку – фізичної особи – підприємця при зміні статусу чи припиненні діяльності, ускладнюючи звіт за останній квартал.

Адміністративні ризики включають невідповідність дати з ЄДР та анулювання статусу ЄП при закритті ФОП, створюючи «мертвий» період з боргами по єдиному податку. ФОПи стикаються з цим, отримуючи штрафи навіть після припинення бізнесу.

Використання особистих карток замість рахунків ФОП призводить до визнання всіх надходжень доходом, з донарахуванням податків без вирахування витрат, особливо при перевірках банківських виписок.

Відсутність РРО/ПРРО для певних видів діяльності (група 3) тягне штрафи, а неповна фіксація чеків ускладнює підтвердження доходів у декларації, провокуючи розбіжності з банківськими даними.

Пропуск подання 4ДФ при виплатах іншим ФОПам (код 157) загрожує донарахуванням ПДФО 18%, навіть якщо платіж був єдиним податком. ФОПи не завжди знають про обов'язок утримання податків, що створює ланцюгові штрафи. Скасування пільг ЄСВ «за себе» додає навантаження без спрощення звітності, де ЄСВ відображається окремо, але часто ігнорується при розрахунках декларації. Нові форми декларацій 2025 року викликають плутанину: ФОПи подають за старою формою, отримуючи відмови в прийнятті та штрафи за несвоєчасність. Автоматичні нагадування в Електронному кабінеті допомагають, але не усі ФОП не оновлюють ПЗ.

Разом із цим, існують виклики, пов'язані із необхідністю дотримання нових вимог щодо звітності, зокрема запровадження щомісячної звітності з податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) та єдиного соціального внеску (ЄСВ), що збільшує адміністративне навантаження на підприємців.

Водночас, ці зміни відповідають європейським стандартам податкового адміністрування та сприяють розвитку прозорості податкової системи, що у довгостроковій перспективі покращує інвестиційний клімат і фінансову дисципліну серед ФОПів. Таким чином, ефективність податкової звітності ФОПів є результатом балансу між спрощенням процесів, цифровізацією, але одночасно й підвищенням вимог до відповідальності та прозорості.

Ефективність податкової звітності фізичних осіб-підприємців відображається у зниженні кількості порушень, водночас підвищенні прозорості і своєчасності подання декларацій. Штрафи за несвоєчасне чи недостовірне подання є від 340 до 1020 грн, що є стимулом для дотримання норм, але при цьому суттєво нижчими за штрафи за інші види порушень [28].

Цифровізація податкового процесу і запровадження електронного кабінету платника податків сприяє скороченню часу на подання звітності, мінімізації помилок та спрощенню адміністрування податків для ФОПів.

Відповідність термінам подання звітності підвищує ефективність контролю та попереджає штрафні санкції, тим самим забезпечуючи стабільність фінансової дисципліни серед підприємців.

Таким чином, цифрові інструменти, спрощені форми звітності та оптимальні штрафні політики створюють сприятливе середовище для ефективного функціонування податкової звітності ФОПів, підвищуючи довіру між платниками та контролюючими органами, а також забезпечують своєчасне надходження податкових платежів до бюджету.

3.2. Рекомендації щодо удосконалення системи податкової звітності ФОП

Система податкової звітності фізичних осіб-підприємців потребує удосконалення через ускладнення вимог до щомісячної звітності ПДФО/ЄСВ та цифровізацію процесів. Актуальність рекомендацій зумовлена змінами, що збільшили адміністративне навантаження, але водночас відкрили можливості для автоматизації та спрощення. Удосконалення дозволить знизити штрафи, підвищити прозорість і стимулювати розвиток малого бізнесу.

Організація податкової звітності ФОП році має суттєві особливості, пов'язані з розширенням цифровізації та змінами законодавства, що покликані зробити цей процес більш зручним, прозорим і ефективним для підприємців. В умовах підвищення вимог до регулярного подання звітності, особливо щодо ПДФО та ЄСВ, автоматизація стала ключовим фактором успішного ведення бізнесу [1; 3]. Системи як СОТА, М.Е.Дос, Вчасно.Каса тощо значно спрощують процес обліку і звітування, дозволяючи підприємцям заощаджувати час, мінімізувати ручні помилки і своєчасно отримувати нагадування про терміни подання звітів Вчасно.Звіт.

Є нагальна потреба у більш тісній інтеграції бухгалтерських програм зі службами державних реєстрів і банківськими системами, що дозволить автоматично оновлювати дані, перевіряти контрагентів і спрощувати сплату

податків через популярні сервіси на кшталт Приват24 та Монобанку. Така інтеграція підвищить якість і точність податкової звітності, зменшить ризики штрафів та позитивно вплине на фінансовий контроль підприємств малого бізнесу. Одночасно існує потреба у спрощенні форм податкової звітності, зокрема для ФОП 3 групи, щоб знизити адміністративне навантаження. Впровадження єдиної звітної форми з мінімально необхідними полями дозволить підприємцям концентруватися на бізнесі замість паперової роботи.

Підвищити ефективність системи може й ширше навчання підприємців – проведення регулярних безкоштовних вебінарів, створення чат-ботів, гарячих ліній для консультацій, а також розробка мобільних додатків з автоматичними нагадуваннями. Це сприяє підвищенню податкової культури, дотриманню законодавства і зниженню кількості помилок у звітності. Також варто впроваджувати системи моніторингу та аналітики, які в режимі реального часу показують податкові зобов'язання, прогнозують платежі та виявляють потенційні ризики, інтегруючи дані з реєстраторів розрахункових операцій для забезпечення повного контролю обліку. Загалом, удосконалення через цифрові технології, освітні ініціативи й нормативні спрощення створять сприятливі умови для стабільного розвитку малого бізнесу та підвищать рівень податкової дисципліни серед ФОПів.

Під час організації навчання для ФОП рекомендується створити інтерактивні платформи, які працюють у режимі 24/7 і надають можливість отримувати консультації в будь-який зручний час. На таких платформах підприємці мають доступ до актуальної інформації про новації в податковому законодавстві, покрокових інструкцій, відеоуроків, а також чат-ботів і форумів для оперативної підтримки. Додатково можна розглянути впровадження системи стимулів, яка винагороджуватиме тих ФОП, хто своєчасно та без помилок подає податкові звіти. Це може бути знижка на адміністративні платежі, доступ до безкоштовних консультацій або покращені умови участі в державних програмах підтримки малого бізнесу.

Такий підхід сприятиме підвищенню дисципліни і мотивації серед підприємців, а також знизить кількість помилок і недоплат у системі.

Що стосується безпеки даних при автоматизованій обробці податкової звітності, особливо важливо забезпечити захист персональної та фінансової інформації ФОП від несанкціонованого доступу та втрати. Впроваджені заходи мають відповідати вимогам цілісності та конфіденційності, зокрема застосуванням шифрування, багатофакторної аутентифікації, регулярними аудитами і моніторингом доступу до систем. Важливими є організаційні заходи: підвищення кваліфікації працівників, впровадження політик роботи з даними і порядок реагування на інциденти. Також слід передбачити механізми ефективного реагування у випадку виявлення порушень, які включають швидке інформування відповідальних осіб і впровадження заходів реагування. Захист інформації не лише підвищує довіру підприємців до цифрових сервісів, але й запобігає значним фінансовим втратам та порушенню законодавства у сфері персональних даних.

Таблиця 3.2 узагальнює ключові рекомендації щодо модернізації податкової звітності фізичних осіб-підприємців, які враховують сучасні виклики цифровізації, спрощення процедур та підвищення ефективності адміністрування податків. Аналіз проблем показав, що основні недоліки поточної системи – надмірне адміністративне навантаження, ручні помилки та відсутність інтеграції з державними сервісами, що призводить до штрафів та більших втрат часу. Запропоновані заходи спрямовані на скорочення витрат, автоматизацію процесів та підвищення прозорості для малого бізнесу.

Ця таблиця підсумовує ключові рекомендації щодо удосконалення системи податкової звітності ФОП, спрямовані на підвищення зручності, точності та ефективності звітних процесів.

Таблиця 3.2

Основні напрями удосконалення системи податкової звітності ФОП

Напрямок удосконалення	Опис	Переваги
Автоматизація обліку та звітності	Використання онлайн-сервісів як СОТА, Вчасно.Каса, М.Е.Дос тощо для автоматичного формування декларацій, інтеграція з Електронним кабінетом та нагадуваннями про строки подання.	Скорочує час на звітність на, мінімізує помилки
Інтеграція з державними реєстрами	Розробка API-інтеграції бухгалтерських систем з ДПС та іншими реєстрами для автоматичного обміну даними, перевірка контрагентів, сплата податків через Приват24 чи Монобанк.	Підвищує точність звітності, зменшує кількість штрафів
Навчання та спрощення форм	Проведення безкоштовних вебінарів для ФОП про зміни у законодавстві, створення єдиної спрощеної форми звітності для 1-3 груп єдиного податку.	Знижує адміністративне навантаження
Моніторинг та аналітика	Впровадження дашбордів у програмах для моніторингу податкових зобов'язань в реальному часі, прогнозування платежів, виявлення ризиків, інтеграція з РРО для повного циклу обліку.	Забезпечує повний контроль та прогнозування, підвищує ефективність адміністрування податків

Удосконалення податкової звітності ФОП через цифровізацію та спрощення форм забезпечить зниження витрат часу, зменшення помилок і штрафів, а також підвищення довіри до системи. Комплексне впровадження рекомендацій сприятиме зростанню легального бізнесу та надходжень до бюджету.

Висновки до розділу 3

Ефективність податкової звітності ФОП залежить від автоматизації, моніторингу змін законодавства та уникнення типових ризиків, як-от пропуск нульових декларацій чи проблеми з РРО, що тягне штрафи до 1020 грн за повторні порушення. Спрощена система оптимізує облік 3 групи, скорочуючи час на звітність і вивільняючи ресурси для бізнесу, але нові

вимоги до ПДФО/ЄСВ потребують адаптації. Рекомендується ФОПам використовувати нагадування в Електронному кабінеті, вести Книгу доходів та консультуватися для масштабування без втрат, що гарантує фінансову дисципліну та зростання надходжень до бюджету.

Комплексне впровадження рекомендацій дозволить модернізувати систему податкової звітності ФОП, скоротивши адміністративне навантаження та зменшивши штрафи за рахунок автоматизації та інтеграції. Цифрові платформи з 24/7 консультаціями, стимулами для дисциплінованих платників та посиленням захистом даних підвищать довіру бізнесу до державних сервісів і стимулюватимуть легалізацію малого бізнесу. У підсумку, це сприятиме зростанню надходжень до бюджету та стабільному розвитку ФОПів у нових умовах законодавства.

РОЗДІЛ 4

ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

4.1. Охорона праці на ФОП

Охорона праці у діяльності ФОП Гуран М.С. є невід’ємною частиною організації підприємницької діяльності й розглядається не лише як виконання законодавчих вимог, а як умова збереження здоров’я та працездатності всіх залучених осіб. З огляду на те, що основний вид діяльності пов’язаний з транспортними послугами, значна увага приділяється безпечній експлуатації транспортних засобів, дотриманню правил дорожнього руху, режимів праці та відпочинку водіїв, а також технічному стану автомобілів, причепів та допоміжного обладнання. Підприємець забезпечує проведення періодичних інструктажів щодо безпечного виконання вантажно-розвантажувальних робіт, користування підіймальними засобами та засобами кріплення вантажів, а також інформує працівників про порядок дій у разі дорожньо-транспортних пригод чи інших надзвичайних ситуацій.

Важливим напрямом охорони праці у ФОП Гуран М.С. є правильна організація робочого часу та відпочинку, особливо для водіїв, які здійснюють тривалі рейси. Дотримання регламентованих перерв, недопущення перевищення максимальної тривалості зміни та профілактика перевтоми дають змогу зменшити ризик помилок, пов’язаних із людським фактором [23; 33]. Робочі місця, у тому числі офісні, організовуються з урахуванням вимог ергономіки: забезпечується належне освітлення, вентиляція, температурний режим, зручне розташування комп’ютерної техніки й документів, що знижує навантаження на зір і опорно-руховий апарат. Для осіб, зайнятих фізичною працею, передбачаються засоби індивідуального захисту (рукавички, спецодяг, захисне взуття, за потреби – каски та сигнальні жилети).

Не менш важливою складовою є система навчання та інструктажів з охорони праці. ФОП Гуран М.С. організовує вступний, первинний та періодичний інструктаж з питань безпеки, ознайомлює працівників із вимогами інструкцій, порядком користування обладнанням, правилами пожежної безпеки та евакуації. Кожен працівник під розпис ознайомлюється з локальними документами з охорони праці, а також із планом дій у надзвичайних ситуаціях (пожежа, ДТП, витік пально-мастильних матеріалів, стихійні явища тощо). Особлива увага приділяється навчанню безпечному завантаженню й розвантаженню транспортних засобів, роботі поблизу проїжджої частини та використанню спецзасобів сигналізації.

Для ФОП Гуран М.С. витрати на охорону праці становлять не менше 0,5 відсотка від наданих послуг та виконаних робіт (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Витрати на фінансування заходів охорони праці на ФОП Гуран М.С.

Обсяг наданих послуг та виконаних робіт, тис.грн.			Сума фінансування (0,5%), тис.грн.			Абсолютне відхилення, тис.грн		
2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022-2023	2023-2024	2022-2024
332,47	334,65	336,00	1,66	1,67	1,68	+0,01	+0,01	+0,02

Дані табл. 4.1 засвідчили про збільшення фінансування заходів охорони праці для ФОП Гуран М.С. в 2024 р. порівняно з 2023 р. на 0,02 тис. грн., що зумовлено зростанням наданих послуг та виконаних робіт.

Система охорони праці у ФОП Гуран М.С. ґрунтується на поєднанні правових, організаційних і технічних заходів, спрямованих на мінімізацію виробничих ризиків, створення безпечних умов праці та формування відповідального ставлення працівників до власної безпеки й безпеки оточення.

4.2. Організація захисту працівників суб'єкта малого підприємництва за умов надзвичайних ситуацій

Організація захисту працівників суб'єкта малого підприємництва за умов надзвичайних ситуацій є критичним елементом забезпечення безперервності бізнес-процесів і збереження людського капіталу. Для ФОП це передбачає розробку планів реагування на надзвичайні події, включаючи воєнні ризики, природні лиха чи техногенні аварії, з акцентом на евакуацію, укриття та оперативне інформування персоналу. Підприємець організовує інструктажі, резервні маршрути евакуації, наявність засобів індивідуального захисту та координацію з місцевими службами порятунку, що мінімізує ризики для працівників під час кризових ситуацій.

Система захисту включає профілактичні заходи: моніторинг загроз, формування екстрених запасів (аптечки, продукти, генератори) та тренування персоналу з дій у надзвичайних обставинах [42]. Особлива увага приділяється безпеці під час транспортних операцій – розмитнення авто та евакуаторних робіт, де ризики посилюються через мобільність і близькість до зон підвищеної небезпеки. Такий підхід забезпечує швидке реагування, знижує паніку та дозволяє оперативно відновлювати діяльність після подій.

Документація з організації захисту охоплює журнали інструктажів, плани евакуації та протоколи дій, що відповідають законодавчим вимогам для малого бізнесу. Регулярні перевірки готовності та коригування планів з урахуванням актуальних воєнних реалій підвищують ефективність системи. Це не лише відповідає нормам, а й формує культуру безпеки серед працівників ФОП.

Персонал ФОП проходить вступний і повторний інструктажі з правил поведінки в надзвичайних ситуаціях, включаючи повітряну тривогу, обстріли та евакуацію з транспортних засобів. Кожен працівник знає сигнали небезпеки, місця укриттів і порядок зв'язку з підприємцем у кризі.

Засоби індивідуального захисту (шоломи, жилети, аптечки) завжди доступні в автомобілях і на робочих місцях для оперативного використання. Під час евакуаторних робіт застосовуються сигнальні жилети та засоби фіксації вантажів для безпеки.

Комунікаційна система включає резервні канали (мобільний зв'язок, радіо, месенджери) для координації дій у разі збоїв основних мереж. Підприємець призначає відповідальних за групи працівників для швидкого інформування.

Екстрений запас ресурсів формується на базі: вода, харчування, автономне освітлення, зарядні станції, що дозволяє тримати позиції до 72 годин. Це критично для транспортних операцій, де працівники можуть опинитися поза офісом.

Співпраця з місцевими службами ДСНС і патрульними забезпечує доступ до інформації про загрози та допомогу в евакуації. ФОП має контакти рятувальників і планує спільні тренування.

Фінансування заходів з захисту передбачено в кошторисі, включаючи закупівлю обладнання та навчання, що демонструє пріоритет безпеки. Регулярний аудит планів гарантує їх актуальність у воєнний час.

Психологічна підготовка працівників є невід'ємною частиною системи захисту, що включає тренінги з управління стресом, надання рекомендацій щодо психологічної допомоги та створення атмосфери взаємопідтримки в колективі.

Моніторинг стану безпеки проводиться постійно через мобільні додатки та щоденні звіти, дозволяючи оперативно коригувати плани дій і реагувати на нові загрози. Такий проактивний підхід забезпечує гнучкість системи захисту та мінімізує непередбачувані ризики в динамічних умовах воєнного часу.

Отже, організована система захисту працівників ФОП поєднує превентивні заходи, навчання та ресурси, забезпечуючи безпеку в надзвичайних ситуаціях і стійкість бізнесу.

Висновки до розділу 4

Система охорони праці у ФОП формує комплексний підхід до безпеки, що поєднує законодавче дотримання, організацію робочих місць, регулярні інструктажі та достатнє фінансування. Завдяки акценту на транспортних ризиках, ергономіці, засобах захисту та профілактиці переважно підприємств забезпечує здоров'я персоналу, мінімізує аварії та створює культуру відповідальності, що сприяє стабільному розвитку бізнесу.

Організація захисту працівників ФОП за умов надзвичайних ситуацій формує комплексну систему превентивних заходів, навчання, ресурсів і комунікацій, що забезпечує безпеку персоналу та стійкість бізнес-процесів. Завдяки регулярним інструктажам, екстреним запасам, психологічній підтримці та координації з рятувальними службами підприємств мінімізує ризики воєнного часу, зберігаючи операційну діяльність і довіру команди.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Податкова звітність є невід’ємною складовою фінансової дисципліни суб’єктів малого підприємництва, яка забезпечує законність, прозорість та контроль у сфері оподаткування. Вона виконує ключові функції – контрольну, інформаційну, аналітичну та регуляторну, що сприяють ефективному управлінню підприємством і формуванню довіри партнерів. Особливості організації звітності малих підприємств полягають у спрощених формах та регламентованих строках подання, що знижує адміністративне навантаження. Податкове законодавство України для ФОП постійно трансформується з урахуванням економічних викликів, зокрема через підвищення лімітів доходів, перегляд ставок і впровадження електронного адміністрування. Впровадження щомісячної звітності, нових форм декларацій і цифрових інструментів значно підвищує оперативність, прозорість та якість податкового контролю. Система податкової звітності, побудована на сучасних стандартах та технологіях, є запорукою стабільності і розвитку малого бізнесу в Україні.

Особливості податкового законодавства України щодо фізичних осіб-підприємців у 2025 році характеризуються суттєвими змінами, спрямованими на модернізацію системи оподаткування і підвищення прозорості. Зокрема, були переглянуті ліміти доходів для трьох груп єдиного податку, що дозволяє збільшити кількість платників, які можуть користуватися спрощеною системою. Ставки податків також були уточнені, залежно від групи, з урахуванням нових економічних реалій. Впроваджено електронну форму податкової звітності через електронний кабінет платника, що спрощує адміністрування і покращує контроль. Крім того, законодавство передбачає податкові пільги для пріоритетних сфер, а також посилення відповідальності за порушення правил оподаткування. Загалом ці зміни стимулюють розвиток малого бізнесу в Україні, забезпечують справедливе оподаткування і підвищують рівень податкової культури серед ФОП.

Діяльність ФОП Гуран М.С. розвивається на основі офіційної державної реєстрації, здійсненої у 2020 році, що підтверджує набуття ним статусу самостійного суб'єкта господарювання та включення до відповідних державних реєстрів. Це забезпечує правові підстави для ведення підприємницької діяльності, укладення договорів, відкриття рахунків у банківських установах і виконання податкових зобов'язань у межах обраної спрощеної системи оподаткування. Загалом діяльність ФОП Гуран М.С. можна оцінити як гнучку, диверсифіковану та орієнтовану на потреби ринку модель малого бізнесу, основною якої є надання транспортних послуг на тлі широкого спектра суміжних видів діяльності за КВЕД. Поєднання вантажних автоперевезень, допоміжних послуг у сфері транспорту, консалтингу, інформаційних, офісних і торговельних сервісів дає змогу підприємцю зменшувати галузеві та сезонні ризики, формувати комплексні пропозиції для клієнтів і вибудовувати довгострокові партнерські відносини. Використання спрощеної системи оподаткування, електронних сервісів банків і податкових органів, акцент на договірній дисципліні, якості послуг і раціональному використанні ресурсів підвищує прозорість, керованість та конкурентоспроможність діяльності, створюючи передумови для подальшого стабільного розвитку підприємця в умовах конкурентного ринку транспортних та суміжних послуг.

Організація податкової звітності в умовах чинного законодавства України у 2025 році зазнала значних змін, серед яких найважливішим є впровадження щомісячного подання податкових декларацій із ПДФО, ЄСВ та військового збору. Це нововведення сприяє підвищенню оперативності контролю за надходженнями до бюджету та зменшенню можливостей для податкових зловживань. Важливою складовою є інтеграція кількох звітних документів в один у вигляді об'єднаного податкового розрахунку, що спрощує процес подання і підвищує прозорість звітності. Цифрові технології, зокрема електронний кабінет платника, автоматизовані системи перевірок і електронний підпис, значно полегшують роботу платників та підвищують

безпеку інформації. Одночасно з цим посилено відповідальність за порушення строків та достовірності подання звітності, що стимулює своєчасність і якість подання. Загалом ці реформи сприяють удосконаленню податкової дисципліни і розвитку бізнесу в Україні.

Особливості формування та подання податкової звітності ФОП Гуран М.С. відображаються у застосуванні спрощеної системи оподаткування З групи з квартальним подання декларацій єдиного податку через електронний кабінет. Важливою є точність ведення Книги обліку доходів, яка слугує основою для формування декларацій і правильного нарахування податкових зобов'язань. Застосування сучасних автоматизованих бухгалтерських систем і консультації з податковими експертами значно підвищують якість і своєчасність звітності. Такий підхід забезпечує стабільність діяльності й сприяє розвитку підприємництва в умовах динамічного податкового законодавства.

Автоматизовані системи подання податкової звітності ФОП забезпечують швидкий доступ до даних, зменшення помилок та оптимізацію адміністративних процесів через інтеграцію з електронним кабінетом ДПС, банками та РРО. Комплексне використання державних та комерційних програм (СОТА.Звіт, М.Е.Doc, iFin) дозволяє генерувати декларації єдиного податку, вести облік доходів та сплачувати зобов'язання в реальному часі, перетворюючи звітність на стратегічний інструмент розвитку малого бізнесу. ФОП Гуран М.С. здійснює формування та подання податкової звітності через електронний кабінет платника податків ДПС. Електронний кабінет податківця забезпечує зручність подання, контролю та сплати податків, що значно знижує ризик помилок.

Аналіз ефективності організації податкової звітності ФОП на спрощеній системі показав, що попри суттєві переваги у вигляді фіксованих ставок, квартальної звітності та цифровізації через Електронний кабінет, система стикається з викликами неправильного накопичувального обліку, несвоєчасного подання та перевищення лімітів доходів, що призводить до

штрафів від 340 грн. Цифрові інструменти та спрощені форми підвищують прозорість і зменшують адміністративне навантаження, стимулюючи легалізацію бізнесу, але вимагають суворого дотримання строків та оновлення податкових зобов'язань для уникнення донарахувань. У підсумку, баланс між спрощенням і контролем забезпечує стабільне наповнення бюджету та розвиток суб'єктів малого підприємництва за європейськими стандартами адміністрування.

Запропоновані удосконалення, включаючи AI-моніторинг, спрощені форми та безпеку даних, перетворюють податкову звітність ФОП на зручний інструмент бізнес-розвитку, усунувши ключові бар'єри ручної праці та помилок. Інтерактивне навчання та стимули для своєчасної звітності підвищують податкову культуру, а інтеграція з банками та реєстрами забезпечить прозорість без зайвої бюрократії. Загалом, реалізація цих заходів гарантує конкурентоспроможність суб'єктів малого підприємництва та відповідність європейським стандартам цифрового адміністрування податків.

Охорона праці в діяльності ФОП реалізується через правові, технічні й організаційні заходи, включаючи навчання, ЗІЗ, контроль робочого часу та зростання витрат на безпеку. Така модель не лише відповідає нормам, а й знижує виробничі ризики в транспортній сфері, підвищує працездатність працівників і зміцнює репутацію підприємця на ринку.

ФОП реалізував ефективну модель захисту працівників від надзвичайних ситуацій, яка інтегрує документацію, тренінги, технічні засоби та проактивний моніторинг. Цей підхід не лише відповідає законодавчим вимогам, а й створює культуру безпеки, дозволяючи оперативно реагувати на кризи та підтримувати транспортні та брокерські послуги в умовах воєнних викликів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. 5 головних змін у податковому законодавстві 2025. Paragraph consulting company: веб-сайт. URL: <https://paragraf.com.ua/5-holovnykh-zmin-u-podatkovomu-zakonodavstvi-2025/> (дата звернення: 22.11.2025).
2. Андронік О. Л. Вплив оподаткування на розвиток малого та середнього підприємництва в Україні. Економіка і організація управління. 2020. №3(39). С. 144-154.
3. Бобиль В. В., Топоркова О. А. Оподаткування малого бізнесу: нормативно-організаційний аспект. Review of transport economics and management. 2019. № 1. С. 35-47.
4. Бондаренко Н. М., Ільченко В. В. Податкова звітність: економічна сутність та її класифікація. Глобальні та національні проблеми економіки. 2018. Випуск 21. С. 639-644.
5. Васюта В. Б., Лобас В. Г., Зубко О. І. Сучасні проблеми розвитку малого підприємництва в Україні. Галицький економічний вісник. 2024. Том 87. № 2. С. 207–213.
6. Добрунік Т. Спрощена система оподаткування: фіскальна значимість та пріоритети розвитку. Економіка та суспільство. 2024. №60. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-10>.
7. Замасло О. Т., Зарівна А. В. Система електронного адміністрування податків в Україні в умовах глобальної цифровізації. Бізнес Інформ. 2024. №4. С. 244-252. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2024_4_31 (дата звернення: 21.11.2025).
8. Козинець І. Г., Кравченко О. В. Спрощена система оподаткування в Україні: переваги та недоліки. Юридичний науковий електронний журнал. 2020. №3. С. 242-245.
9. Королук Т. М. Цифрова трансформація інформаційних процесів: досвід вітчизняних підприємств. Соціально-компетентне управління

- корпораціями в умовах поведінкової економіки: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (18 лютого 2021 р.) / відп. ред. О.М. Павлова, К. В. Павлов, Л. В. Шостак, А. М. Лялюк. Луцьк, 2021. 565 с. С. 338-340.
10. Королук Т., Краузе О. Первинні документи в бухгалтерському обліку підприємства в умовах цифрової економіки. Трансформація бізнесу для сталого майбутнього: дослідження, цифровізація та інновації: колективна монографія / за ред. д.е.н., проф. О. А. Сороківської. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2024. С. 26-35.
 11. Королук Т., Співак С., Капустяк Р. Організаційні аспекти бухгалтерського обліку на підприємстві. Галицький економічний вісник. 2024. Том 89. № 4. С. 63–69.
 12. Лагодієнко Н. В., Скляр Л. Б., Степаненко С. В. Електронне адміністрування податків як засіб підвищення ефективності їх сплати. Економічний простір. 2022. № 178. С. 78–82.
 13. Лега О. В. Облік розрахунків за податками та платежами: систематизація поглядів. Інфраструктура ринку. 2021. Вип. 54. С. 259–266. URL: <https://doi.org/10.32843/infrastructure54-41> (дата звернення 19.11.2025).
 14. Лобода Н. О., Чабанюк О. М., Мосолова Ю. О. Спрощена система оподаткування як мікроекономічний фіскальний регулятор. Бізнес Інформ. 2021. № 4. С. 228–234.
 15. Мачак Т., Ткаченко О., Дубина О. Поняття та порядок складання податкової звітності підприємств. Економіка та суспільство. 2023. №48. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-20> (дата звернення: 22.11.2025).
 16. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності»: затверджено Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку від 01.01.2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013#Text (дата звернення: 20.11.2025).

17. Навігатор для ФОП 2025: обов'язки щомісяця, щокварталу та раз на рік. 7eminar: веб-сайт. URL: <https://7eminar.ua/news/6215-podatki-ta-zvitnist-dlya-fop-1-3-grupi-jer-golovni> (дата звернення: 22.11.2025).
18. Найда А. В., Найда І. С., Ткачук Г. О., Маркова Т. Д., Гаврилюк В. О. Формування та подання звітності з використанням інформаційних технологій. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2022. Том 7. № 1. С. 45–51.
19. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 06.11.2025).
20. Нестеренко К. Переходимо на українське: 7 програм для бухгалтерського обліку на заміну російському ПЗ. Фінансова Академія «Актив»: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 08.11.2025).
21. Облікові, податкові та контрольні чинники забезпечення ефективності діяльності суб'єктів малого бізнесу: монографія / В.В. Чудовець та ін. ; за ред. В.В. Чудовця. Луцьк : ІВВ Луцького НТУ, 2021. 148 с.
22. Онищенко В., Бондаренко О. Спрощена система оподаткування: переваги та недоліки. Головбух. 2024. 14 жовтня. URL: <https://buhplatforma.com.ua/article/7121-sproshchena-sistema-opodatкування> (дата звернення: 18.11.2025).
23. Охорона праці : навч. посіб. / З. М. Яремко, С. В. Тимошук, О. І. Третяк, Р. М. Ковтун ; за ред. проф. З. М. Яремка. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. 69 с.
24. Пільги з ЄСВ для ФОП-спрощенців та ФОП-загальників. Тахер: веб-сайт. URL: <https://taxer.ua/uk/kb/pilgi-z-yesv-dlya-fop-sproshenciv-ta-fop-zagalnikov> (дата звернення: 03.11.2025).

25. Подання звітності через Електронний кабінет. Державна податкова служба України: веб-сайт. URL: <https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/676504.html> (дата звернення: 20.11.2025).
26. Податкова звітність як стратегічний інструмент ділових комунікацій і прийняття управлінських рішень / Н. Ю.Єршова та ін. Актуальні питання економічних наук. 2025. №9. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14986292> (дата звернення: 03.11.2025).
27. Податкова декларація платника єдиного податку – фізичної особи – підприємця. Державна податкова служба України: веб-сайт. URL: <https://tax.gov.ua/zakonodavstvo/podatki-ta-zbori/mistsevi-podatki/ediniy-podatok-dlya-subandapos;ekti/formi-zvitnosti/> (дата звернення: 10.11.2025).
28. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n2399> (дата звернення: 17.11.2025).
29. Порядок заповнення та подання податковими агентами Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків - фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску: затв. наказом Міністерства фінансів України від 13.01.2015 р. №4. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0111-15#Text> (дата звернення: 14.11.2025).
30. Порядок обміну електронними документами з контролюючими органами : затверджено наказом Міністерства фінансів України від 06.06.2017 № 557. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0959-17#Text> (дата звернення: 10.11.2025).
31. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.99 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 07.11.2025).

32. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 №2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (дата звернення 20.11.2025).
33. Про охорону праці : Закон України від 14.10.1992 р. № 2694-XII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2694-12> (дата звернення: 27.11.2025).
34. Річна звітність ФОП-платника ЄП. Тахер: веб-сайт. URL: <https://taxer.ua/ru/kb/zvitnist-fop-platnyka-ep> (дата звернення 14.11.2025).
35. Ромашко О., Шаповалова А. Податкова звітність в умовах цифровізації: новації та проблеми. Publishing House «UKRLOGOS Group». 2022. С. 103–117. URL: <https://doi.org/10.36074/paaaseeirdfegcc.ed-2.08> (дата звернення 20.11.2025).
36. Сафарова А., Кулинич М., Скорук О., Матвійчук І. Податкова звітність: сутність та порядок складання. Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки. 2024. № 4. С. 47–56. URL: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2023-04-47-56> (дата звернення 18.11.2025).
37. Сивак М. Квартальна та річна звітність ФОП з група за 2025 рік: коли та як подавати. URL: <https://monefy.ua/blog/kvartalna-ta-richna-zvitnist-fop-z-grupa/> (дата звернення: 24.11.2025).
38. Скрипник С. В., Лавров Р. В., Шепель І. В. Облік і оподаткування суб'єктів малого підприємництва. Економіка та суспільство. 2023. Випуск 52. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-61> (дата звернення: 26.11.2025)
39. Співак С. М., Королюк Т. М. Формування стратегії оптимізації податкового навантаження суб'єктів малого підприємництва // Колективна монографія, Тернопіль: ФОП Паляниця В.А, 2024. С. 73–81.
40. Спрощена система оподаткування. Головбукх. 2025. URL: <https://www.golovbukh.ua/rubric/142-sproshchena-sistema-opodatкування> (дата звернення: 12.11.2025).

41. Спрощена чи загальна система оподаткування ФОП: яку обрати пояснюють адвокати. 7eminar: веб-сайт. URL: <https://7eminar.ua/news/10257-sproshhena-ci-zagalna-sistema-opodatkovannya-fop-yaku-obrati-poyasnyuyut-advokati> (дата звернення: 12.11.2025).
42. Стручок В. С. Безпека в надзвичайних ситуаціях. Методичний посібник для здобувачів освітнього ступеня «магістр» всіх спеціальностей денної та заочної (дистанційної) форм навчання. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2022. 156 с.
43. Стьопіна М. Декларація платника єдиного податку – ФОП 3 групи: інструкція. 7eminar: веб-сайт. URL: <https://7eminar.ua/news/5579-nova-deklaraciya-platnika-jedinogo-podatku-fop-3-grupi-instrukciya> (дата звернення: 26.11.2025).
44. Стьопіна М. Єдиний податок 2025: яку групу обрати ФОПу, ліміти, строки сплати. 7eminar: веб-сайт. URL: <https://7eminar.ua/news/1067-jedinii-podatok-2024-2025-yaku-grupu-obrati-fopu-ta-limiti#yedynyi-podatok-fop-3-hrupa-2025> (дата звернення: 22.11.2025).
45. ФОП Гуран Михайло Степанович. Youcontrol: веб-сайт. URL: <https://youcontrol.com.ua/contractor/?id=66266796&tb=file> (дата звернення: 25.11.2025).
46. Хомин П., Співак С., Корольок Т. Податкова політика на тлі облікової проблематики. Галицький економічний вісник. 2023. Том 82. № 3. С. 47-51.
47. Чижова Т. В. Єдиний податок та його роль в сучасному підприємницькому просторі. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2022. Випуск 41. С. 131–136.
48. Швабій К., Пилипів В. Тенденції розвитку спрощеної системи оподаткування в Україні. Світ фінансів. 2025. № 2(83). С. 39-55. DOI: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1812>.

49. Як автоматизувати бухгалтерський облік ФОП і спростити подання звітності? Друкарня: веб-сайт. URL: <https://drukarnia.com.ua/articles/yak-avtomatizuvati-bukhgalterskii-oblik-fop-i-sprostiti-podannya-zvitnosti-I6ru8> (дата звернення 14.11.2025).
50. Як правильно вести ФОП 3 групи у 2025 році. 7eminar: веб-сайт. URL: <https://7eminar.ua/news/10741-yak-pravilno-vesti-fop-3-grupi-u-2025-roci> (дата звернення 14.11.2025).
51. Який штраф передбачено за сплату зменшеної суми єдиного податку платниками ЄП 3 групи? Taxer: веб-сайт. URL: <https://taxer.ua/uk/kb/shtraf-za-splatu-zmenshenoi-sumy-ep> (дата звернення 14.11.2025).
52. Якубишин О. Цифровізація в системі податкових розрахунків суб'єктів господарювання аграрного бізнесу. Обліково-аналітичний базис управління економічною безпекою в системі сучасних ризиків та загроз: збірник тез учасників науково-педагогічного підвищення кваліфікації. Київ: ТОВ «ВІПО», 2024. С. 301-302.
53. Korolyuk T., Spivak S., Uhryn V., Kizyma A. Impact of Digitalization on the Tax System: New Approaches to Digital Taxation and Reporting. 2025 15th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT). Šibenik, Croatia, 17-19 September 2025, pp. 420-424. DOI: <https://doi.org/10.1109/ACIT65614.2025.11185459>.